21

-

\

Coperta de
IRINA
BOGDAN

ISBN 973-25-0496-x

EDITURA ION CREANGA
S.A. Piaţa Presei Libere, nr.
1 Sector 1, Bucureşti
Tel.: 222 32
54 Fax: 223
11 12
ROMÂNIA

Povestea nemuritoare

EDITURA ION CREANGĂ,
BUCUREŞTI, 1996

Petrişor, feciorul lui Sfarmă-Piatră

SFARMÂ-PIATRA, fratele lui Strâmbă-Lemne, avea un fecior care îi semăna foarte bine, parcă ar fi fost tăiat din el.

Văzându-se şi el fecior mare ca şi toţi feciorii de voinici vestiţi şi cunoscuţi de toată lumea, auzind şi văzând atâtea minuni făcute de tatăl său, s-a rugat de el să-i dea voie să meargă-n lume, ca să cunoască şi el lumea, căci doar n-o să stea toată viaţa să se ţină de poala hainei lui maică-sa, şi să-i păzească cloştile, ori să-i caute găinile, să le vadă care-s cu ou.

Tatăl său îi spuse să plece dacă se simte destul de tare, şi să bage bine de seamă că în lume sunt mai mulţi oameni răi decât cei buni, şi mai mulţi proşti decât cei înţelepţi, şi dacă va avea vreodată nevoie de vreun prieten, să-şi aleagă numai dintre cei înţelepţi, care întotdeauna îi vor putea da un ajutor.

I-a pus maică-sa merinde de drum şi, luându-şi

rămas bun de la părinţi, a plecat. După o cale destul de lungă s-a oprit lângă o gireadă mare de paie, la umbra ei, că era vară. Se aşează la umbră şi, scoţând ceva merinde, a început să mănânce. Săturându-se bine, merse în apropiere la o fântână şi-şi stampară setea cu apa rece ca sloiul. Venind încet spre căpiţă şi uitându-se după un cocostârc care se rotea pe deasupra girezii de paie, văzu aruncând din cioc un jeratic aprins. Se urcă repede pe gireadă şi, luându-1, îl aruncă jos. Pe locul unde a căzut jeratecul, era culcată la soare o şerpoaică; atingând-o jarul, i-a ars pielea şi o durea grozav arsura. Petrişor, fiind milos din fire, luă şerpoaica şi o scoborî jos, pe pământ. Se duse şi culese câteva frunze uscate, le puse pe jeratic şi le făcu cenuşe şi cu un cuţit adună cenuşa de pe jeratec şi, după ce se răci, o presură pe arsură.

Luându-şi merindea, Petrişor o luă şi pe şerpoaică; se temea să nu vină cocostârcul s-o omoare. Mergând pe mijlocul drumului, deodată se întâlneşte cu împăratul şerpilor, care venea să-i dea ajutor fetei. Cum îl văzu împăratul pe Petrişor cu fetiţa lui în braţe, îi veni să-1 înghită de bucurie. , — Ce s-a întâmplat cu fata mea? îl întrebă acesta.

— D-apoi iacă cum: eu veneam de la fântână,

unde am fost să beau apă, şi venind spre o gireadă mare de paie, la umbra căreia mă odihnisem, am văzut un cocostârc, care ducea în cioc o bucată de lemn, care la un capăt avea jeratec, şi se tot învârtea în zbor pe deasupra girezii, şi deodată aruncă lemnul arzând pe ea. Eu, temându-mă că se aprind paiele, şi stăpânul lor va crede că eu le-am dat foc, mă urcai repede şi luând lemnul l-am aruncat jos, departe de paie. Căutând să văd dacă nu a căzut jar pe locui acela, văzui un şarpe încolăcit, cu pielea friptă, nemaiputându-se mişca de usturime. L-am luat în braţe şi l-am scoborât. Am cules câteva frunze uscate şi punându-le pe jar le-am făcut cenuşe pe care am presărat-o pe rană.

— Dragul meu, prieten şi frate, nu ştiu cum şi cu ce te-aş putea răsplăti pentru binefacerea asta. Vino până la mine, la palatul meu, care e în vârful dealului din faţa noastră, în mijlocul pădurii. Acolo îţi voi arăta toată bogăţia mea, şi-ţi dau să-ţi alegi din ea trei lucruri care îţi vor plăcea mai mult. Tu vino în urma mea, căci eu îmi iau fata şi plec repede, ca să-i pun pe arsură o unsoare care vindecă numaidecât.

împăratul, grăbit, îşi luă fetiţa şi se făcu nevăzut, ca o nălucă. Petrişor merse pe urma lui şi, urcându-se pe deal, văzu pădurea.

Aci îl întâmpină un şarpe, care îi spuse:

— Ai grijă, dragul meu, când împăratul nostru îţi va da să-ţi alegi ce vrei din averea lui, tu să-ţi alegi: calul cel mai slab, care e năzdrăvan; paloşul cel mai ruginit, care omoară toţi duşmanii, şi cămaşa lui de şarpe, cea mai veche şi ruptă, care e fermecată; cine o îmbracă se poate schimba în orice fiinţe de care sunt pe pământ.

Petrişor îi mulţumi pentru sfat şi-şi văzu de drum. Când a ajuns la palatul împăratului, acesta îl aştepta la poartă, apoi îl conduse într-o odaie mare, sclipitoare, de-ţi lua vederile, apoi trecură într-un grajd plin de cai, care de care mai graşi şi mai frumoşi, iar tocmai în fund dete cu ochii de un cal bătrân, slab, numai oase şi piele şi plin de râie şi de bube. împăratul îl întrebă:

— Dragul meu Petrişor, care din caii mei îţi place mai mult? Alege-ţi care-ţi place!

Petrişor îi răspunse:

— Mie-mi place mai mult de ăsta slab, ca să-1 îngrijesc eu, şi să fac din el un cal frumos!

— Vai, dragul meu, din atâţia cai frumoşi, chiar pe ăsta râios ţi l-ai ales? îi spuse împăratul.

— Lasă-1, răspunse feciorul, căci ăsta-i pentru mine!

— Bine, dragul meu, zise împăratul, mă bucur că mi-am aflat un prieten bun şi înţelept, acum să trecem în odaia de alături, să-ţi alegi şi celelalte două lucruri.

Intrară alături, unde erau fel de fel de lucruri scumpe: numai mătăsuri, argintării şi aurituri de toată minunea. Aici Petrişor căuta cu ochii să vadă unde e paloşul cel ruginit şi cămaşa împăratului. După multă cercetare, află, între multe alte vechituri, un paloş plin de rugină, dar cămaşa nu o vedea deloc. Se învârti de vreo câteva ori prin toate colţurile şi după ce ridică nişte vechituri, află şi cămaşa. O luă în mână şi merse să ia paloşul. Când îl văzu împăratul cu cămaşa şi cu paloşul cel ruginit, îşi dete îndată seama că Petrişor e un al doilea Sfarmă-Piatră, care are să întreacă pe tatăl său, şi nu-i mai spuse nimic. Calul ales îl aştepta nerăbdător la poarta palatului.

Petrişor mulţumi prietenului său pentru toate darurile primite. Acesta, la plecare, îi mai spuse feciorului că atunci când va avea vreun necaz, să nu uite că-1 are prieten, care oricând îi va sări în ajutor. Se îmbrăţişară şi-şi ziseră: întâlnire bună! Petrişor îşi luă căluţul şi, când ajunseră aproape de marginea pădurii, calul începu să-i vorbească noului său stăpân, şi-i spuse:

__Drag stăpânul meu tânăr, mă bucur nespus de
mult că din atâţia cai tineri şi frumoşi m-ai ales pe mine. Te rog să mă laşi slobod, ca să-ţi arăt cine sunt şi cine-am fost.

Petrişor, mirat că bătrânul cal vorbeşte, îl lăsă din mână. Acesta se dete o dată peste cap, şi dintr-o dată se schimbă într-un căluşel tânăr, frumos şi gras ca un pepene, care sărea în două picioare şi sforăia pe nas de bucuria mare ce 1-a cuprins; apoi, oprindu-se în faţa stăpânului său, îi spuse:

— Drag stăpânul meu, încalecă-mă şi te apucă bine cu amândouă mâinile de coama mea ca să mă cunoşti, căci de când te-a născut maică-ta n-a mai pus nime şaua pe mine şi tot aşteptam să te ştiu fecior mare, ca să vii să mă iai părtaş la isprăvile tale, şi să întineresc şi eu din nou.

Feciorul nostru dintr-o săritură fu în spatele calului şi se prinse bine cu amândouă mâinile de coama lui. Acesta sări în două picioare, apoi luându-şi avântul, se ridică în vânăţia cerului, încât norii albi de sub ei se vedeau ca nişte lâni de oi albe, întinse la soare.

După un ocol în jurul lumii, calul se îndreptă spre pădurea unde era palatul împăratului-şarpe, ca să-şi ia rămas bun de la locurile unde şi-a petrecut tiiereţele.

De aci plecară spre soare-răsare.

Căluşelul lui îl purta pe voinicul nostru ca vântul şi ca gândul. într-o zi, când călătoreau mai bine, o albină se aşează pe urechea calului şi-i şopti să se întoarcă din drum, şi să alerge cât mai repede spre palatul zmeului din Valea Iadului.

— Drag stăpânul meu, îi spuse calul, trebuie să mergem cât mai repede până la palatul zmeului cu nouă capete, că acesta a omorât pe tatăl tău şi acum îl sărează într-o bute' mare. Zmeul ăsta a furat pe sora ta, şi tatăl tău s-a dus să se lupte cu el şi să scape pe sora ta, dar zmeul, fiind mai tare, 1-a omorât.

N-a trecut ca de când vă povestesc, şi iată că în faţa lor văzură palatul. Calul îi spuse lui Petrişor:

— Mergi la zmeu şi prinde-te cu el la luptă, căci ai să-1 învingi. Eu te aştept aici.

Stăpânul căluşelului îşi îmbrăcă cămaşa şarpelui, şi-şi încinse paloşul şi merse să dea faţă cu zmeul. Când ajunse la poartă, izbi din răsputeri cu paloşul, ca zmeul să audă şi din somn. Când auzi acesta lovitura atât de puternică în poartă, nu ştia cine a cutezat să-şi bată joc de el în aşa fel. Sări ca fript din leagăn şi alergă la poartă, o deschise şi văzând pe fiul lui Sfarmă-Piatră, îl întrebă:

— Vrei să-ţi .sărez şi carnea ta la un loc cu a

tatălui tău? Mai am loc gol destul, şi sare am destulă.

— De astă dată, dihanie spurcată, am să-ţi dau corbilor stârvul tău să-1 mănânce, că e păcat să spurc sarea curată cu tine. Vino repede la luptă, căci n-am timp de vorbărie!

Zmeului nici prin gând nu-i trecea ca doară nevârstnicul acesta să fie mult mai tare decât tatăl său, Sfarmă-Piatră, şi se apropie de el fără nici o frică.

— Cum vrei să ne luptăm: în paloşe să ne tăiem, ori în luptă că-i mai dreaptă? îl întrebă Petrişor.

— Ba în paloşe să ne tăiem, căci tu eşti încă prea crud pentru luptă, până ţi s-or mai întări oasele în saramură.

— Bine zici! răspunse Petrişor. Păcat că nu e pe aici nimeni, care să te audă, ca la urmă să aibă de ce
' să râdă.

Cum se apropie zmeul de fecior şi-şi încrucişară paloşele, acesta-şi învârti fulgerător paloşul său ruginit pe deasupra capetelor zmeului, în aşa fel, că opt capete îi zburară în vânt, iar unul i 1-a lăsat nevătămat, ca să-şi vadă cu ochii pieirea.

— Acum să-mi spui, jigodie spurcată, unde este sora mea?

— în odaia din fundul palatului, iar cheia e în

odaia mea pe masă. Tatăl tău e în butoiul cel mare din magazie. Dacă-mi laşi un cap întreg, eu ţi-1 dau pe tatăl tău întreg şi mai sănătos de cum a fost.

— Pine, dihanie, nu ţi-1 voi reteza. Mergi şi-mi vinuecă pe tata!

Zmeul, abia ţinându-se pe picioare şi prop-tindu-se de ziduri, merse în magazie, luă o unsoare care vindeca îndată orice rană cât de mare. Aşează bucăţică lângă bucăţică şi făcu ce făcu şi veni cu tatăl feciorului, întreg şi voinic cum a fost, dar mai întinerit. Tatăl şi fiul se îmbrăţişară cu mult drag.

Acum Petrişor îi porunci zmeului să se ducă îndată să-i deschidă uşa odăii surorii sale şi s-o trimită la ei. Zmeul merse şi-i deschise uşa şi veni cu ea în faţa lor. Toţi trei se văzură iarăşi veseli. Petrişor se întoarse către zmeu şi-i spuse:

— Ţi-am făgăduit că nu-ţi retez al nouălea cap, şi ca să vezi că nu-mi calc cuvântul, nu ţi-1 ratez, ci ţi-1 crap în două.

Aşa şi făcu. Ridică paloşul şi-1 despică din vârful capului până la picioare. Luă de un picior o jumătate de zmeu, şi o scoase corbilor, tatăl său luă cealaltă jumătate şi o întinse lângă cealaltă parte şi, spălându-se pe mâini, merseră spre locul unde era calul lui Petrişor.

Cum îi văzu calul, nu mai putea de bucurie, văzându-i pe toţi trei veseli şi sănătoşi, şi le spuse:

— Acuma, dragi stăpânii mei, merg să duc fata acasă la maică-sa, iar voi doi mă aşteptaţi aici, r eu voi alerga ca gândul de repede. Acuma, reuţo dragă, urcă-te în spatele meu, şi ţine-te bine cu mâinile de coama mea, şi-n câteva salturi te vei vedea în braţele măicuţii tale dragi.

Fata, ajutată de tată-so şi de frate-so, se văzu în spatele calului, şi-ntr-o clipeală nu s-au mai zărit.

Nu sfârşiră, tatăl şi feciorul, poveştile cu isprăvile lor, când iată calul alerga ca o vijelie spre ei. Cum ajunse, îl luă în spate pe Sfarmă-Piatră şi făcu acelaşi drum. Când se văzu acesta iarăşi la căsuţa lor, nu mai putea de bucurie şi îmbrăţişând cu drag calul, îi dori drum-bun şi mult noroc; se despărţiră ca doi fraţi. Ajuns la Petrişor, se aşezară la umbra pădurii şi traseră un pui de somn de cel călugăresc.

După ce s-au odihnit bine, s-au pregătit iarăşi de drum lung, ca să-i dea de capăt.

In marea-mpărăţie a zmeilor e o vâlvă turbată de groază. Tatăl zmeului pe care 1-a omorât Petrişor a visat mai multe nopţi de-a rândul că pe fiul său cel cu nouă capete l-ar fi omorât cineva în luptă şi că i-a

tăiat opt capete, iar pe al nouălea i 1-a lăsat întreg.

înspăimântat peste măsură de acel vis, într-o zi a plecat dis-de-dimineaţă în împărăţia feciorului său, ca să vadă ce s-a întâmplat acolo. Ajungând la palat, a găsit toate uşile şi porţile deschise, pustii. In pragul porţii şi împrejurul palatului, care sclipea ca soarele de vară, erau crescute tot felul de buruieni puturoase, printre care se desfătau în voia lor tot felul de vietăţi, de la furnici până la şerpi.

Spre cea mai mare durere a zmeului bătrân, i-a văzut în mijlocul curţii oasele goale ale fiului său albe ca zăpada, curăţate de carne de corbii lacomi. Zmeul 1-a plâns cu amar, mai ales cân.d i-a văzut ţeasta capului neretezat despicată în două. îndurerat şi înfuriat cum n-a mai fost în viaţa lui, a plecat de-a dreptul la fratele său mai mic, care avea şi el douăsprezece capete. Cum ajunse în palatul acestuia, îl năpădi plânsul cu sughiţuri, şi se trânti pe un scaun. în zadar încercă fratele său să-1 mângâie şi să-1 îmbărbăteze, şi să-i spună durerea.

După ce s-a liniştit, a-nceput a-i spune:

— Dragul meu frate! Un fecior am avut, şi pe-acela l-am pierdut! După ce furase fata lui Sfarmă-Piatră şi-1 omorâse pe acesta, a venit cineva cu care a trebuit să se lupte, şi acesta, în luptă, i-a retezat opt

capete, iar pe al nouălea nu i 1-a retezat, ci i 1-a despicat în două cu întreg trunchiul. Auzit-ai tu şi iscoadele tale, să se fi născut un astfel de uriaş atât de puternic, ca să se poată lupta cu un zmeu cu nouă capete? Eu n-am auzit, dar iată că se află! Cine-o fi, şi pe unde trăieşte? Iscoadele noastre ce fac? Dorm? Intr-o buna zi ne putem pomeni cu el la poartă, şi-atunci ce ne facem? Mâine dimineaţă să fii pregătit de drum lung, şi până când nu vom da faţă cu el, şi până când nu-i vom despica şi noi lui capul şi trunchiul în două. nu ne întoarcem acasă.

— Bine, frate drag, aşa vom face, răspunse al doilea zmeu.

A doua zi, fratele cel mai bătrân veni să-1 ia pe cel tânăr şi plecară în căutarea uriaşului, de care ei nu aveau nici o cunoştinţă. Ca să le fie truda mai rodmcă, s-au sfătuit să se îmbrace în haine de călugări. Au făcut rost de nişte haine vechi, mătănii şi câte un dăsag pentru merinde. Şi aşa, schimbaţi la faţă, şi-au văzut de drum. Când se apropia seara şi se nimerea să fie în vreun sat, sau în apropierea vreunui palat, erau poftiţi de toată lumea bună de inimă, şi îi ospătau.

S-au dus, s-au tot dus, până când au ajuns la casa lui Sfarmă-Piatră. Aici au potrivit în aşa fel, ca să

nimerească seara. Au fost primiţi cu drag şi ospătaţi bine. După cină s-au dat la poveşti, şi din vorbă în vorbă, au ajuns să le povestească călugărilor despre marele necaz ce au avut de suferit de pe urma unui afurisit de zmeu, ,care le-a furat fata.

— Eu nu eram acasă, spuse Sfarmă-Piatră, fata mea era în grădină şi mânca zmeură, când deodată se pomeni în braţele unui zmeu puternic, care o luă ca pe o floare şi, pornind în goană nebună, a ajuns în pădurea cea de colo — şi duşi au fost. A doua zi m-am luat pe urmele zmeului şi i-am găsit conacul pe tărâmul celălalt. Când am ajuns la el, l-am găsit plecat. La amiază a venit ca turbat, şi când a dat cu ochii de mine, m-a întrebat: „Ce cauţi aici?" I-am răspuns că am venit să-mi iau fata; că mi-a furat-o. N-a vrut în ruptul capului să mi-o dea. Atunci eu, foarte mâniat, i-am pus mâinile-n gât să-1 sugrsm, dar cum el avea nouă capete, mi-am dat seama că m-am grăbit, căci trebuia să iau paloşul, să i le retez. El a scos paloşul şi mi-a tăiat grumazul. Am avut norocul de la Dumnezeu că feciorul meu, Peîrişor, auzind din gura unei albine că sora sa este furată, iar eu omorât de zmeul cel cu nouă capete, s-a repezit ca vântul pe-un cal năzdrăvan şi în scurt timp ajunse la poarta palatului cu pricina. Feciorul meu s-a luptat cu

el şi, în prima încăierare, dintr-o singură lovitură cu paloşul, i-a retezat opt capete, lăsându-i unul, ca să-şi vadă cu ochii pedeapsa.

— Dar mare putere are feciorul dumitale. De unde are el aşa putere mare la vârsta lui? îl întrebă călugărul cel mai bătrân.

— Hei, hei! Are el un prieten bun, care 1-a făcut om. împăratul şerpilor, fiindcă i-a scăpat fata de la moarte, că era să moară arsă de vie în vârful unei girezi de paie, dacă nu o scăpa feciorul meu, Petrişor, şi drept răsplată i-a dat un cal negru năzdrăvan, un paloş de care mor toţi duşmanii lui şi o cămaşă de şarpe cu ajutorul căreia, dacă o îmbracă, se poate schimba în orice fiinţă pământească.

— Şi pe unde e el acuma? îl întrebă călugărul.

— A plecat în lume, spre. răsărit, ca s-o cunoască, răspunse Sfarmă-Piatră.

Atâta le-a trebuit călugărilor să ştie. Acum se sculară şi plecară să se odihnească. A doua zi dimineaţă, Cei doi călugări se sculară cu noaptea-n cap, ca să-şi scurteze din cale — ziceau ei, dar ei voiau să ajungă cât mai repede să dea faţă cu Petrişor. Alergau ca doi nebuni, fără să privească nici în dreapta, nici în stânga, numai înainte.

Petrişor cu căluşelul lui drag mergeau liniştiţi, şi

se opreau din loc în loc, pe unde întâlneau lucruri de care nu se aflau în ţara lor. într-o cetate din apropierea mării a văzut multă lume adunată ca la târg. Era o nuntă mare a unei prinţese, care se mărita cu feciorul unui mare împărat. Se opri şi el să vadă nunta şi, când se apropie de palatul unde era nunta, văzu pe împăratul şerpilor, prietenul său, cu împărăteasa şi cu fata lor, care acuma erau schimbaţi toţi în făpturi omeneşti. Când 1-a văzut împăratul pe Petrişor, a venit la el, 1-a îmbrăţişat şi 1-a dus la împărătească, ca să-1 cunoască şi ea. Fata încă s-a bucurat când 1-a văzut. împărăteasa 1-a sărutat şi i-a mulţumit că i-a scăpat fata de la moarte.

Era aşa de frumoasă fata, ca o floare mirositoare de trandafir. Petrişor se îndrăgostise de ea tun. Tatăl fetei îi spuse să rămână cu ei la nuntă, să-şi petreacă.- Acesta primi foarte bucuros, şi duse căluşelul în grajd.v

Petrişor s-a simţit foarte bine la nuntă, fiind în familia împăratului, şi toată noaptea a jucat în horă cu fata. înspre ziuă, împăratul 1-a chemat la o parte pe fecior şi i-a dat o scoică de aur, spunându-i că ea îi va împlini orice dorinţă dacă îi va cere, şi ori de câte ori va avea lipsă de vreun ajutor, să-i zică: „Veniţi, argaţii mei!" şi într-o clipă vor fi lângă el cei patru căţeluşi năzdrăvani ai Mamii Pădurii.

Apropiindu-se revărsatul zorilor, împăratul şi ai lui se pregătiră să plece spre casă. Petrişor îşi luă rămas-bun de la ei şi la despărţire toţi îl sărutară. Petrişor se îndrăgostise de fată, şi s-a întors şi el spre casă.

După vreo două zile de mers, s-a oprit într-o seară la o casă boierească, cerând sălaş peste noapte. Stăpâna casei îl primi foarte bucuros şi—l pofti înăuntru. Aici întâlni doi călugări, tot drumeţi ca şi el. Se aşeză la masă lângă ei şi începură a vorbi, ca să le treacă timpul, după obiceiul călătorilor.

Petrişor începu să le spună că a plecat într-o cale lungă prin lume, vrând s-o cunoască.

— Bine faci, zise unul din călugări, dar nu ai nici un însoţitor, numai singur ai plecat?

— Am şi însoţitor, răspunse acesta, un căluşel pe care nu l-aş da pe-o ţară-ntreagă!

— Foarte bine! zise călugărul.

Acum zmeii erau foarte veseli, căci îndată îşi deteră seama că acesta este feciorul lui Sfarmă-Piatră şi spuseră că ei merg să se culce, că sunt foarte obosiţi de atâta cale bătută toată ziua cu picioarele. Ei însă nu s-au dus la culcare, ci s-au dus să se-nţeleagă cum să facă să pună mâna pe cămaşa de şarpe şi pe paloşul ruginit, în care îi stau puterile lui Petrişor.

Fratele mai bătrân spuse:

— Noi să stăm toată noaptea la pândă, şi când vom auzi că el doarme adânc, intrăm la el, îi dăm să miroasă o buruiană, care îl va adormi ca mort, iar după aceea îi scoatem cămaşa şi o îmbrac eu, apoi îi luăm paloşul şi ţi-1 încingi tu pe lângă tine, punem în locul cămăşii o haină călugărească, şi-n locul paloşului, pe al tău. Mergem prin pădurea din apropiere şi ne grăbim să ne pierdem urma. Şi dacă totuşi el ar da peste noi, suntem înarmaţi cu cămaşa fermecată prin care nu intră nici suliţa şi nici paloşul nu taie. Paloşul fermecat pe cine îl atinge e mort pe loc. Calul nu-i va fi de nici un folos, poate să-i ducă hoitul acasă.

După ce toţi ai casei s-au culcat, şi Petrişor a intrat în odaia sa şi s-a pregătit de somn, că era obosit de la nuntă, mai ales că nu dormise deloc. Cum puse capul jos, adormi foarte repede şi-ncepu a sforăi. Zmeii îşi lipiră urechile de gaura cheii şi-1 auzeau cum sforăie de greu. Mai aşteptară să-şi înceapă visele frumoase. Când crezură că e cel mai potrivit moment, deschiseră încet uşa, intară şi-i ascultară horcăiala, unul din ei scoase buruiana adormitoare, care îi întări şi mai mult horcăitul. Scoaseră cămaşa de şarpe şi paloşul ruginit. în locul cămăşii puseră o

haină călugărească, iar în locul paloşului, un paloş de al lor. Ieşiră încet şi închiseră bine uşa în urma lor, şi ieşiră nevăzuţi şi neauziţi de nimeni, şi luând-o înspre pădure, au pierit-ca o nălucă. De acum n-aveau să se mai teamă de Petrişor. Iar pentru că i-a omorât feciorul îşi va primi nu peste mult timp răsplata — aşa îşi făceau planul zmeii.

Dimineaţa, Petrişor îşi pregăti căluşelul şi voi să plece. înainte de plecare, acesta îl întrebă:

— Stăpânul meu drag, caută să vezi unde-ţi este cămaşa de şarpe şi paloşul ruginit.

Pipăi cu mâna şi cămaşa şi paloşul şi îi spuse că sunt la loc.

— Drag stăpânul meu, îi spuse din nou căluşelul, nu te-ncrede în mână, căci ea te minte, ci caută să vezi cu ochii, care niciodată nu te mint.

Petrişor desfăcu haina, care era înfăşurată într-o pătură de lână, şi află o haină neagră călugărească şi în locul paloşului ruginit află un paloş mic, care nici nu semăna cu al său.

— Ai văzut, drag stăpânul meu? Acum ce e de făcut?

Petrişor se puse pe gânduri,. Nu ştia ce să facă şi i se părea că a pierdut tot ce a avut mai de preţ. Cine să fi fost cei doi călugări? Ce au căutat ei pe locurile

acelea, ca să-i afle urma? îşi punea atâtea întrebări, la care nu ştia să răspundă. Deodată îşi aduse aminte de scoica dată de prietenul său împăratul-şarpe, o scoase din buzunar şi suflă o dată în ea, zicând:

— Veniţi, argaţii mei!

Cât ai bate-n palme veniră patru căţei năzdrăvani ai Mamii-Pădurii: *Aude-Bine, Vede-Bine, Repede-ca-Gândul* şi *Greu-ca-Pământul.* Cu ochii ageri de luceferi, cu dinţi mari şi cu măsele din cele mai tari oţele. Cum ajunseră şi se opriră în faţa lui Petrişor, îl întrebară:

— Ce poruncă ne dai, drag stăpânul nostru?

— Să-mi aduceţi, vii ori morţi, pe cei doi călugări hoţi, care mi-au furat cămaşa fermecată şi paloşul ruginit pe care mi le-a dat prietenul meu şi stăpânul vostru, răspunse acesta.

Ca patru săgeţi aprinse se repeziră „căţeluşii", şi cât ai clipi din ochi ajunseră-n mijlocul pădurii, unde erau ascunşi cei doi zmei. Căţeii năzdrăvani se aruncară în spatele lor, câte doi de fiecare zmeu, şi implântându-şi colţii în ceafa lor groasă, îi lungi la pământ şi-ncepură a-i târî cum ai trage după tine o haină uşoară, până ajunseră în faţa lui Petrişor. Cum îi văzu acesta, le porunci să-i dea cămaşa şi paloşul. Zmeii le scoaseră de sub haină şi i le deteră lui

Petrişor. Acesta cercetă cămaşa, ca să vadă dacă nu e schimbată, scoase paloşul din teacă şi îl arătă hoţilor, apoi întrebă:

— De ce mi-aţi furat cămaşa şi paloşul?

j — Voiam să ne facem hoţi de codru, răspunse

zmeul cel mai bătrân, un vulpoi mai şiret.

Acum Petrişor întrebă pe cei patru căţeluşi şi le zise:

— Ştiţi voi cine şi de unde sunt aceşti doi călugări? Ştiţi de la ce mănăstire sunt?

— Aceştia nu-s călugări, drag stăpânul nostru, răspunse Vede-Bine, ăştia sunt doi zmei din împărăţia zmeilor de pe celălalt tărâm. Pe feciorul zmeului ăstuia mai bătrân, care a furat pe soră-ta şi a omoiât pe tatăl tău şi 1-a sărat într-un butoi, l-ai omorât tu, de ţi-ai scăpat tata şi sora din ghearele lui. Astălalt e frate-so mai tânăr.

— Ei, va să zică, de ăştia-mi sunteţi voi? Apoi tocmai bine aţi nimerit pe mâna mea, ie spuse Petrişor.

Apoi învârti paloşul deasupra capetelor lor şi, potrivindu-1 bine, le reteză capetele şi-i lăsă pradă corbilor. Porunci căţeluşilor să se-ntoarcă la bunul lor stăpân, iar el, bucuros că a scăpat cu bine din necazul ce îl avusese cu călugării, îşi încalecă îndată căluşelul

şi se întoarse la bunii săi părinţi.

Părinţii şi soră-sa s-au bucurat foarte mult când l-au văzut. După numai două-trei zile, Petrişor spuse părinţilor săi că el vrea să se-nsoare, că i-a sosit vremea să fie şi el om cu casa şi cu masa lui.

— Foarte bine, dragul nostru, îi răspunseră părinţii, cred că pe acolo pe unde ai umblat, ţi-ai aflat vreuna pe placul tău, îi spuse tatăl său.

— Da, tată, răspunse, am aflat pe fata împăratului-şarpe, o fată cum n-am mai văzut în viaţa mea aşa de frumoasă. Mâine dimineaţă vii cu mine să mergem peţitori.

— Bine, dragul tatii, mergem, căci nu mi-i ruşine cu cine mă duc, zise tatăl său, şi începu să se pregătească.

Petrişor, a doua zi, scoase scoica din buzunarul hainei şi-i ceru să-i aducă o trăsură frumoasă cu şase cai şi două rânduri de haine frumoase pentru el şi pentru taică-so.

Cât ai sufla într-o lumânare, hainele le atârnau în cuier. Tatăl şi Petrişor se îmbrăcară şi, urcându-se în trăsura care îi aştepta în curtea casei, mama şi sora le deschiseră poarta şi dorindu-le mult noroc şi drum bun, porniră spre împăratul-şarpe. După o cale destul de lungă ajunseră la palatul împăratului. Cum zăriră

că se apropie trăsura de palatul lor, le ieşiră în cale şi le deschiseră poarta, dorindu-le bun-sosit, iar ei le ziseră: „Bine v-am găsit!" Se îmbrăţişară cu mult drag şi intrară în palat. S-au aşezat cu toţii în jurul mesei şi au început a se întreba de sănătate, şi mai de una, mai de alta, după obicei. Sfarmă-Piatră scoase o ploscă frumoasă, şi închinând către împărat, începu să zică:

— Noi, dragii mei, suntem nişte mari vânători — şi umblând prin multe împărăţii şi craii, după vânat de soiul cel mai ales, am dat de urma unei căprioare, frumoasă cum nu am mai văzut alta sub soare, care s-a ascuns aici în palatul dumneavoastră, noi am venit să vă rugăm să ni-o daţi nouă, să o ducem cu nuntă mare la noi acasă, ca să fie feciorului nostru mireasă, căci nouă la toţi ni e foarte dragă, dar mai ales la feciorul nostru, care moare fără de ea.

— Dragul meu, răspunse împăratul, noi, drept să spun, că nu ne-am gândit că avem fată de măritat, şi vă rugăm să ne daţi voie să stăm de vorbă un minut-două, noi între noi, ca apoi să vă ştiu ce răspuns să vă dau.

împăratul cu împărăteasa şi cu fata lor s-au retras într-o cameră să se înţeleagă întreolaltă.

Toţi trei ieşiră afară voioşi, şi împăratul îi spuse lui Sfarmă-Piatră aşa:

— Dragii mei, aşa se vede că aţi intrat în casa noastră într-un ceas bun. Şi nouă părinţilor, şi îndeosebi fetei noastre îi place de Petrişor, care a scăpat-o de la moarte. Şi-acum nu rămâne decât să ne pregătim de nuntă, ca să le facem bucuria deplină, ca să ne bucurăm şi noi cu atât mai mult de bucuria lor.

Apoi închinară cu toţi în sănătatea tinerilor.

Şi s-a făcut o nuntă-mpărătească, mare şi frumoasă, cum n-a mai fost de când ursul a rămas fără coadă, şi de când plopul nu mai dă roadă.

Eu n-am putut merge la nunta lor,
Că orbisem d-un picior,
Dar povestesc aceia cum a fost
Că toate mâncărurile au fost de post:
Numai fripturi de viţei si de purcei
Şi pui la frigare cu mujdei.
Despre vin, despre plăcinte,
Vă spun câteva cuvinte:
Aqestea toate-au fost de dulce,
Căci şi mirii s-au dus să se culce.

Doi voinici gemeni ajung împăraţi

A FOST ODATÂ ca niciodată, pe când avea şi ursul coadă. A fost odată un moş şi-o babă şi, fiindcă n-aveau copii, erau tare necăjiţi. Odată maica sfântă s-a-ndurat de ei şi le-a dat doi în loc de unu. Acuma bucuria lor a fost deplină. Feciorii creşteau văzând cu ochii şi erau frumoşi ca doi bujori.

Moşul şi baba nu mai puteau de dragul lor.

Ajungând feciori mari şi părinţii lor fiind săraci, s-au înţeles cei doi fraţi să plece la oraş, unde sunt mulţi oameni bogaţi, doar îşi vor afla vreun serviciu bun, ca să-şi poată ajuta şi părinţii. într-o zi, feciorii au spus părinţilor care este dorinţa lor, şi-i rugară să le dea voie să meargă să-şi încerce norocul.

Părinţilor le-a fost foarte greu să se despartă de copiii lor, dar dacă lor asta le-a fost dorinţa, nu s-au împotrivit. Mama lor le-a pregătit merinde pentru

drum, şi-ntr-o bună zi, luându-şi rămas bun, au plecat spre oraş.

înspre seară au ajuns într-o pădure frumoasă, lângă un izvor şi aci au rămas peste noapte. Căutând prin apropiere crengi uscate, ca sâ-şi facă puţin foc, unul din fraţi a dat cu ochii de o groapă adâncă şi în fundul gropii a văzut un cerb frumos. Chemă îndată pe fratele său să-1 vadă şi el. Se minunară foarte mult de el, căci era de o frumuseţe rară. Deodaf' auziră din fundul gropii grăindu-le cerbul în graiul nostru omenesc, zicându-le:

— Dragii mei, vă rog să-mi faceţi un bine, să mă ajutaţi să ies din groapa aceasta şi eu vă voi face un mare bine din care vă veţi cunoaşte în toată viaţa.

Feciorii noştri alergară îndată prin pădure şi aflând mai mulţi curpeni, făcură o funie împletită în patru-cinci fire, la capătul din jos răsuciră două gujbe[1] tari, în care să intre câte un corn, şi cu ajutorul acestei funii traseră cerbul afară din groapă. Drept mulţumită pentru această binefacere, cerbul, care era fermecat, le-a dat fiecăruia câte trei fire de păr din coama sa, spunându-le că de câte ori va avea vreun necaz "mare, să ia cele trei fire de păr, să le

[1] Gujbă (gânj) — funie de tei.

scuture de trei ori şi să spună: „Veniţi, ajutoarele mele", şi îndată vor fi în faţa lor. După aceasta, cerbul s-a făcut nevăzut.

Cei doi fraţi erau foarte bucuroşi că au putut face o faptă bună, şi-au aprins focul şi s-au aşezat la cină. După cină au adunat câteva braţe de frunze uscate şi muşchi şi şi-au făcut un pat moale în faţa focului.

Dimineaţa s-au trezit o dată cu privighetorile şi, stingând bine focul, plecară să scurteze din drum.

Deodată văzură în faţa lor nişte case înalte şi frumoase, cum nu văzuseră în satul lor şi nici prin satele vecine, şi-şi ziseră „Ăsta o fi oraşul, că-i tare frumos!" Au intrat pe o stradă mare şi largă şi se tot minunau de minunile ce vedeau la tot pasul.

Mergând ei aşa, tot uitându-se şi-n dreapta şi-n stânga, întâlniră un om bătrân care, oprindu-i în loc, îi întrebă:

— Unde mergeţi, voi, feciori?

— Mergem să ne aflăm un stăpân bun, pe care să-1 slujim cu cinste, căci suntem băieţi săraci şi avem şi doi părinţi bătrâni, pe care vrem să-i ajutăm, răspunse unul din fraţi.

— Vreţi să veniţi la mine, unul să-mi păziţi o turmă de porci, iar celălalt o turmă de oi? îi întrebă

bătrânul, după ce îi cercetă puţin.

— Vrem, răspunseră bucuroşi băieţii amândoi
deodată.

Bătrânul plecă înainte şi făcu semn acestora să-1 urmeze. Se văzură în faţa unei case mari, cu o curte largă, iar în fundul curţii nişte grajduri frumoase, coteţe de tot felul şi saiele[1] pentru oi.

— Iaca, zise moşneagul, care era stăpânul, aceştia sunt porcii şi dincoace sunt oile. Oile sunt mai multe decât porcii, acum cum vreţi voi să vă împărţiţi, vă înţelegeţi voi doi întreolaltă. Plata e aceeaşi şi la unul, şi la altul. Eu vă bag slugi pe câte trei ani. Dacă aţi împlinit trei ani, vă dau fiecăruia câte un sac de galbeni.

— Bine, stăpâne dragul nostru, răspunseră feciorii.

Şi a doua zi plecară unul cu oile, şi altul cu porcii. In ziua următoare se schimbară, şi tot aşa au făcut până când au împlinit trei ani.

După ce s-au împlinit trei ani, cei doi fraţi, luându-şi fiecare sacul cu galbeni, au plecat plini de voie-bună că merg la părinţii lor, să le aducă bucurie mare, căci de acum vor avea şi ei de toate şi nu vor

[1] Saia (regionalism, din limba turcă) — adăpost.

mai îndura lipsurile şi sărăcia.

Când au ajuns în pădurea unde s-au oprit o noapte la venirea lor, în urma lor s-au auzit tropote de cai. Veneau doisprezece tâlhari, care ştiau că au la ei doi saci de galbeni, şi voiau să-i omoare şi să le ia sacii cu aur. Tâlharii i-au înconjurat şi cu suliţele îndreptate spre ei le cereau sacii cu galbeni.

Fraţii scoaseră cele trei fire de păr de cerb, şi scuturându-le de trei ori spuseră:

— Veniţi, ajutoarele mele!

Cât ai bate-n palme, se arătară în faţa lor trei cerbi uriaşi, şi-i întrebară:

— Ce porunci ne daţi, dragi stăpânii noştri?

— Pe tâlharii ăştia să-i faceţi una cu pământul, că au vrut să ne omoare!

Auzind tâlharii ce-i aşteaptă, au luat-o care încotro, crezând că vor scăpa cu fuga, dar în zadai Cerbii i-au ajuns pe toţi şi i-au omorât.

Acum fraţii erau foarte voioşi că au scăpat de tâlhari şi s-au rugat de cerbi să-i conducă până când ies din pădure, ca nu cumva alţi tâlhari să le iasă în cale. Unul din cerbi îi întrebă:

— Unde vreţi voi să ajungeţi, dragi stăpânii noştri?

— Vrem să ajungem la scumpii noştri părinţi,

care de trei ani ne aşteaptă, răspunseră fraţii.

— Al câtelea sat e de aici până acolo? îi întrebă cerbul.

— Al treilea sat, cale de o zi pe picioare, răspunseră ei.

— Luaţi sacii şi-i legaţi bine între coarnele mele, zise unul din cerbi, iar voi vă urcaţi în spatele fraţilor mei, câte unul, şi peste câteva clipe vom ajunge în satul vostru, şi vă vom lăsa jos la marginea lui.

N-a trecut ca de când vă povestesc, şi feciorii noştri erau la marginea satului lor. Mulţumiră cerbilor şi-i îmbrăţişară ca pe nişte fraţi buni.

Feciorii îşi luară sacii în spinare şi se îndreptară spre căsuţa lor, care acuma li se părea şi mai mică, şi unde îi aşteptau bătrânii lor părinţi. După ce s-au îmbrăţişat, feciorii au luat cei doi saci şi-i goliră în mijlocul odăii.

Când văzură atâta aur, au rămas înlemniţi bieţii părinţi. „De-acum am scăpat de sărăcie", îşi ziceau ei. Şi aşa a şi fost.

împăratul Verde, care stăpânea în ţara lor, era foarte necăjit. Singura lui fată, la care se uita ca la lumina ochilor, a furat-o un zmeu. împăratul a dat

de ştire în toată ţara şi în ţările vecine, că acelui viteaz care-i va scăpa fata din mâinile zmeului şi o va aduce acasă, îi va da jumătate din împărăţie şi fata de soţie.

Auzind fraţii de necazul împăratului, s-au înţeles să meargă unul din ei să-şi cerce norocul, dar nu ştia care să meargă. Atunci unul o întrebă pe mamă-sa:

— Mamă! Ştii dumneata care din noi doi e mai întâi venit pe lume?

— Ştiu, dragul mamii, răspunse mamă-sa, acela din voi doi care are un semn negru pe braţul drept e cel dintâi născut.

Fraţii îşi suflecară mânecile şi văzură pe braţul drept al unuia un semn negru cât un bob de linte. Abia acum au aflat şi ei care e cel mai mare si care cel mai mic.

Acum zise cel mai mare:

— Eu mă duc la împăratul, să-i spun că eu îi aduc fata.

Aşa şi făcu. Merse la împăratul şi-i spuse:

— înălţate împărate! Eu mă duc să vă aduc fata acasă şi am să omor zmeul.

. — Bine, îi răspunse împăratul, dacă tu-mi aduci fata, îţi dau jumătate din împărăţia mea şi fata ţi-o

dau de soţie, cum am hotărât.

Voinicul nostru plecă la drum. Când a ajuns afară din satul-mpărătesc, scoase cele trei fire de păr, le scutură de trei ori şi spuse:

— Veniţi, ajutoarele mele!

Şi deodată se iviră cei trei cerbi-uriaşi, şi-1 întrebară:

. — Ce porunci ne dai, drag stăpânul nostru? Voinicul îi răspunse:

— Vreau să mergeţi cu mine la palatul zmeului, care a furat fata împăratului Verde, împăratul nostru, să mi-1 omorâţi, să-i aduc fata, căci dacă î-o aduc, îmi dă jumătate din împărăţie şi fata de soţie!

— Bine, drag stăpânul nostru, răspunse unul din cei trei cerbi. Urcă-te călare în spinarea mea, leagă-te bine la ochi şi ţine-te bine de coarnele mele, şi nu peste mult te voi lăsa la poarta zmeului.

Voinicul nostru se urcă în spatele cerbului uriaş, se legă bine la ochi şi se prinse cu amândouă mâinile de coarnele lui. Când fu gata, uriaşul cerb se avântă în vânăţia cerului şi într-o clipeală nu se mai văzu de nori.

După un zbor năprasnic, voinicul se văzu la poarta zmeului.

— Acum stai aici, îi spuse cerbul, iar când te

voi chema, să vii la mine să vezi zmeul mort.

Cerbul, luându-şi avânt, sări peste poartă în curtea zmeului. Acesta era în leagăn, se-nvârtea de nu i se vedea capul. Cerbul îi trânti o copită în leagăn, de sfărâmă oasele zmeului, încât nu se mai cunoştea nimic din el.

— Drag stăpânul meu, strigă cerbul, vino să vezi zmeul!

Când intră voinicul pe poartă, văzu în mijlocul curţii un stârv fără nici o formă. Voinicul merse îndată la palat şi începu a căuta prin toate odăile, după fata împăratului Verde. Când deschise o odaie frumoasă, văzu lângă fereastră o fată frumoasă, plângând. Când dădu ochii cu voinicul nostru, îşi şterse ochii, şi-i spuse cu groază:

— Vai, dragul meu voinic viteaz, dar cum ai cutezat să calci cu picioarele în palatul afurisitului istuia de zmeu, căci de te simte că eşti aici, te face mici bucăţele şi-ţi sărează carnea?

— Nu mai purta nici o frică, draga mea, căci zmeul tău e mort, răspunse voinicul. Eu am venit cu poruncă de la tatăl tău, împăratul Verde, să te scap de robia lui. Acum vino cu mine în curte, căci acolo ne aşteaptă ajutorul meu, un cerb uriaş, care m-a adus aici şi care a omorât zmeul. El ne va duce pe

amândoi la mama ta şi la tatăl tău.

— Vai, dragul meu voinic, nu ştiu cum să-ţi mulţumesc pentru binefacerea ta, căci eu nu mai trăgeam nădejde să-mi mai văd părinţii şi ţara mea.

Ieşiră grăbiţi din palat şi în mijlocul curţii fata văzu frumosul cerb şi aproape de el rămăşiţele zmeului, din care nu se mai cunoştea nimic. Când ajunseră în faţa cerbului, voinicul îl întrebă:

— Acuma cum vom face, dragul meu ajutor?

— Aşa cum am venit, tot aşa vom merge, căci pentru mine aceasta nu e nici o greutate, răspunse cerbul.

Fata deodată îşi aduse aminte că fratele zmeului ei a furat pe fata împăratului Roşu, tot în ziua în care a fost furat-o pe ea, şi-i spuse voinicului.

— Unde-i palatul lui? o întrebă voinicul.

— Lăsaţi-1, că-1 aflu eu, chiar dacă ar fi în gaură de şarpe, răspunse cerbul. Urcaţi-vă în spinarea mea şi vă ţineţi bine unul de altul şi de coarnele mele.

Voinicul şi fata se suiră şi se ţineau bine de coarnele lui. Acesta se avântă ca-ntr-un zbor şi se pomeniră în faţa palatului zmeului mai mic. Voinicul şi fata săriră jos din spatele cerbului şi aşteptară să vadă ce se va întâmpla cu acesta.

Cerbul sări peste poartă şi, dând faţă cu zmeul, nu mai aşteptă nici o mişcare, îi izbi o copită puternică în burtă şi-1 rupse-n două, lăsându-1 mort, neavând timp să zică nici mâlc!

Acum strigă pe cei de-afară:

— Dragii mei stăpâni, veniţi să vedeţi zmeul, şi căutaţi fata împăratului Roşu, s-o ducem şi pe ea acasă.

Cei doi alergară repede şi veniră cu fata, care plângea de marea bucurie că a scăpat de zmeu.

Cerbul uriaş le spuse fetelor să se urce în spatele lui şi să se ţină de coarnele lui, să se lege bine la ochi, iar voinicul la fel, căci el ştia ce are să facă. După ce se aşezară bine, cerbul îşi luă avânt şi-ntr-o clipită erau nevăzuţi.

Acum se apropiau de palatul împăratului Verde, care-i aştepta cu multă nerăbdare. Mai mare le-a fost bucuria când i-au văzut intrând pe poartă şi pe fata împăratului Verde şi a împăratului Roşu, pe care le scăpase voinicul. Acesta trimise vorbă fratelui său să vină îndată la curtea împăratului, ca să meargă el cu fata cealaltă, s-o ducă acasă la tatăl său, împăratul Roşu, căci aceasta are să-i fie soţie.

Cum ajunse acesta, luă fata, se urcară în spatele cerbului şi porniră ca vântul spre ţara împăratului

Roşu. Când ajunseră aici în curtea palatului, părinţii fetei erau să înnebunească de bucurie, văzându-şi fata scăpată din ghearele zmeului, căci începuseră să-şi piardă orice nădejde.

— Tu eşti ginerele nostru drag, căci din toţi prinţii de împăraţi şi crai, cari şi-au încercat norocul să ne scape fata, numai tu ne-ai putut-o aduce. Mâine dimineaţă îţi dau o trăsură cu patru cai, să mergi la părinţii tăi şi la fratele tău şi să-i aduci aici să fie. şi ei părtaşi la bucuria noastră când vă logodiţi, iar apoi să hotărâm împreună când ţinem nunta.

Aceleaşi pregătiri se făceau de zor şi la curtea împăratului Verde. S-au înţeles ca întâi să se facă nunta aci, iar după o săptămână la împăratul Roşu. Şi s-au făcut două nunţi ca-n poveşti.

Şi aşa doi băieţi gemeni din părinţi săraci au ajuns să fie împăraţi, şi dacă n-or fi murit şi astăzi trăiesc. Iar eu m-am suit călare pe un tăiş de coasă, ca să vin la dumneavoastră, să vă spun o poveste frumoasă, şi-am venit călare pe-un cocoş, ca să nu vin pe jos, apoi m-a dus în zbor o găină, ca să nu vin prin tină[1].

[1] Tină (regionalism)— noroi.

împăratul orb şi feciorii lui

A FOST ODATĂ un împărat ca toţi împăraţii, şi împăratul acela s-a îmbolnăvit rău şi a zăcut cu anii întregi la pat. Câţi doctori mari au fost în ţara lui, pe toţi i-a chemat să-i vadă boala şi nimeni nu ştia să-i afle leacul, ba, până la urmă, a şi orbit de amândoi ochii.

A chemat şi doctori din alte ţări, dar tot în zădar. La urmă a adus vrăjitori, doar-doar îşi va afla leacul.

Odată, un vrăjitor i-a spus:

— înălţate împărate, până nu vă veţi spăla pe ochi cu apă vie din apa Siloamului, nu veţi avea vedere în ochi, până nu veţi bea de trei ori din apa aceea, nu veţi putea fi sănătos.

împăratul nu ştia pe cine să trimeată la aşa depărtare mare, ca să-i aducă apă vie din apa Siloamului. împăratul avea trei feciori, dintre care

cei doi mai în vârstă erau bărbaţi întregi. Auzind ei pe tatăl lor necăjindu-se, că nu ştie pe cine să trimită până la râul Siloamului, să-i aducă apă, feciorul cel mai mare îi zise:

— Mă duc eu, tată drag.

— Eu mă tem să te trimit pe tine, răspunse împăratul, că tu n-ai mai fost prin ţări străine, şi nu cunoşti drumul şi poţi să te rătăceşti pe mare, că ai să faci un drum pe apă, mai lung decât pe uscat, mă tem să nu te prăpădeşti pe acolo.

— Eu am nădejde să izbutesc să ajung la apa Siloamului şi să mă întorc norocos, zise feciorul de împărat.

— Bine, dragul meu, răspunse împăratul, iacă eu îţi dau o pungă de galbeni, ca să ai cu ce să trăieşti pe drum. Când ajungi la mare, cumpără-ţi o barcă bună, şi mergi cu ea până în ţara Siloam, lasă barca la ţărm şi mergi spre răsărit până ajungi la apă.

Feciorul a plecat la drum. Ajungând la mare şi-a cumpărat o barcă şi-a început a merge pe apă, vâslind cu nădejde. A mers mai multe zile-n şir, până când într-o bună zi a ajuns la un ostrov. Aici a văzut mai multe bărci legate la ţărm. Şi-a legat şi el barca la ţărm şi, ieşind din barcă, s-a îndreptat spre locul unde vedea multă lume veselă adunată. Stătu

să vadă nu cumva e vreo nuntă. După câtva timp întrebă pe un fecior de seama lui ce este aici. Acesta îi spuse că aici e o casă de oaspeţi şi loc de petrecere. Se aşează acum şi el la o masă şi ceru să i se aducă ceva mâncare.

A mâncat şi a băut până s-a săturat, căci, ce-i drept, era tare flămând. După aceea veni la masa lui o fată frumoasă, şi, văzându-1 străin, îi spuse să vină să joace şi el în horă. Feciorul de împărat a mers bucuros, că-i plăcea jocul. Şi aşa acesta nu s-a mai gândit să plece mai departe şi a rămas aici să-şi petreacă.

Au trecut săptămâni, ba chiar luni, şi împăratul văzând că băiatul său nu mai vine de atâta timp, a crezut că s-a prăpădit şi şi-a luat gândul de la el, şi se gândea pe cine ar putea să-1 trimită la Siloam. Intr-o zi, feciorul mijlociu îl rugă pe tatăl său, zicându-i:

— Tată, lasă-mă să merg şi eu să-ncerc, căci altul mai de încredere decât mine n-ai'să găseşti.

— Eu te-aş lăsa, dragul meu, dar mă tem că te-oi pierde şi pe tine, şi-atunci ce mă fac? răspunse împăratul.

— Am nădejde că n-o să mă prăpădesc, căci doar şi pe uscat şi pe mare sunt tot oameni buni,

care îşi văd de treburile lor. Te rog să mă laşi să plec!

— Bine, dragul tatii, dacă crezi tu aşa, pleacă
într-un ceas cu noroc, zise tatăl său.

A doua zi, împăratul îi dete şi acestuia o pungă de galbeni şi băiatul, luându-şi rămas bun, a plecat. A făcut şi el ca fratele său şi a ajuns la ostrov, unde s-au întâlnit amândoi. S-au bucurat mult când s-au văzut şi, de părere de bine, s-au pus să-şi petreacă. Şi-au petrecut o zi-două, ba chiar nouă, şi încă de vreo câteva ori nouă, şi de apă vie au uitat ca pământul.

împăratul şi de astă dată şi-a pierdut orice nădejde.

Feciorul cel mai mic al împăratului, văzându-1 tot mai trist şi mai bolnav, îi zise:

— înălţate împărat şi preabunul meu tată, te rog să-mi dai voie să merg şi eu să-mi încerc puterile, poate voi avea norocul să-mi întrec fraţii.

— Bine, dragul meu, răspunse împăratul, numai să ai grijă de tine, ca nu cumva să te pierd şi pe tine şi să rămân fără nici un ajutor acum la bătrâneţe.

A doua zi dimineaţă, tatăl său i-a dat şi lui o pungă de galbeni. Luându-şi rămas bun, feciorul cel

mic a zis un doamne-ajută şi a plecat.

După câteva zile de drum a ajuns la mare. Şi-a cumpărat o barcă şi-a întins-o la drum pe apă. S-a dus, s-a tot dus, cale lungă să-i ajungă, cum se zice din poveste că-nainte mult mai este. Feciorul nostru a avut norocul să-1 ajungă din urmă o barcă mare, mânată de vânt, având pânze multe, pe care vântul le umfla şi-mpingea barca cu mare putere. Marinarii l-au luat cu ei, legând bărcuţa de a lor. Şi aşa, în câteva zile, s-au văzut la ostrov, unde s-au oprit şi ei.

Mai mare îi fu bucuria, dar şi mirarea când întâlni aici pe fraţii săi. Fratele lor cel mic îi întrebă numaidecât dacă sunt în drum spre casă şi dacă au ajuns la apa Siloamului. Fraţii lui nu ştiau ce să-i răspundă şi se uitau unul la altul. întrebarea a rămas fără răspuns. Peste noapte, cei doi fraţi mai mari s-au hotărât să se scoale de dimineaţă şi pe furiş să pornească la drum înaintea fratelui lor.

A doua zi dimineaţa, când s-a sculat fratele cel mic şi-a căutat să-şi găsească fraţii, nu i-a mai aflat. S-a dus să[1]şi vadă de drum, neştiind ce să creadă despre ei.

Ajuns la barcă, s-a urcat în ea şi s-a cam mai dus. După o vreme oarecare, feciorul nostru a văzut

o broască ţestoasă înotând pe lângă barcă. Uitân-du-se la ea, a văzut că avea numai trei picioare, unul fiindu-i rupt şi nu se putea ajuta la înot. Feciorului nostru i s-a făcut milă văzând-o cum se luptă cu valurile. A întins o mână ca s-o ridice în barcă. Broasca a început să-i vorbească:

— Vai, dragul meu, îmi faci un mare bine, căci mă scapi de la moarte. Am nişte duşmani, toţi fraţi de ai mei, care ar vrea să mă vadă moartă.

Feciorul a rămas foarte mirat când a auzit-o vorbind. După ce a scos-o din mare şi a aşezat-o în barcă, broasca i-a zis:

— Iţi mulţumesc foarte mult pentru binefacere şi am să-ţi răsplătesc. Fraţii tăi, care au trecut cu bărcile pe lângă mine, m-au văzut cum mă zbăteam să înot, şi nu li s-a făcut milă de mine să mă ia în barcă. I-am rugat să mă ajute şi n-au voit.

— Ai văzut pe fraţii mei cu cele două bărci? o întrebă feciorul de împărat.

— Da, i-am văzut, răspunse aceasta, şi să ai grijă, căci fraţii tăi au gânduri rele şi nu ştiu cum să se scape de tine. Ei trebuiau să fie de mult acasă la tatăl vostru, cu apa vie din Siloam, şi acum ar fi vindecat pe împărat şi de boală şi de ochi, şi dacă nu veneai tu, ei nici acum n-ar fi plecat.

Feciorul nostru a rămas foarte trist la vorbele spuse de broască. Acum el se gândea că oare cine ar fi această fiinţă care vorbeşte, şi se hotărî s-o întrebe:

— Rogu-te, cine eşti de ştii vorbi ca noi, oamenii, şi de unde le ştii toate?

— Eu, dragul meu, sunt una din cercetaşele bunei noastre stăpâne, Zâna Mării. Tu ai un suflet bun şi curat, de aceea m-a trimis în calea ta, ca să te ajut. îndată ne ajunge din urmă corabia cu pânze, care te-a adus până la ostrov. Când vei ajunge în grădina de lângă Siloam, vei vedea în poarta ei nouă paznici uriaşi, călugări, să le săruţi mâinile şi să-i rogi să-ţi dea voie să iei apă vie din Siloam. Ai grijă că fraţii tăi vor schimba apa din plosca ta, dar tu, după ce ai ajuns la tatăl vostru, să-i laşi pe ei să-i dea apă vie şi numai după ce i-au dat ei şi nu s-a vindecat tatăl vostru, numai după aceea să-1 rogi pe tatăl tău să beie din aceeaşi ploscă din mâna ta, şi-ndată se va vindeca.

Iacă zăriră barca cu pânze, care se opri, şi spuseră fiului de împărat să se urce în barca lor mare şi porniră în grabă.

Nu după mult timp ajunseră din urmă şi cele două bărci ale fraţilor lui, şi-i poftiră să se suie şi ei

în corabia mare cu pânze. Dacă fraţii lui ar fi ştiut că el e în corabie, n-ar fi primit invitarea, dar acum după ce s-au văzut, a fost prea târziu.

După puţine zile, corabia a ajuns la ţărm. Cei doi fraţi s-au coborât şi luându-şi bărcile le-au legat la ţărm. Acum mergeau toţi trei spre apa Siloamului. Când au ajuns la apa Siloamului, fratele cel mai mic i-a lăsat pe fraţii săi să meargă înainte să-şi ia apă. Aceştia se duseră, şi când ajunseră la poartă, văzând călugării aceia uriaşi, îi întrebară:

— Unde-i apa Siloamului?

— Vedeţi apa aceasta limpede? Aceasta este.

Ei nu mai spuseră nici un cuvânt, ci în grabă se îndreptară spre apă. îşi umplură ploştile şi bucuroşi plecară repede la drum. Fratele cel mic a făcut aşa după cum 1-a învăţat broasca: a sărutat mâinile celor nouă călugări şi îi rugă să-i dea voie să ia apă vie din Siloam. Cel mai bătrân dintre călugări luă de mână pe fecior şi-1 duse la apă, îi luă plosca din mână şi i-o umplu cu apă şi i-o dete.

Feciorul mulţumi şi plecă în urma fraţilor, dar nu-i mai află. S-au grăbit ca să ajungă acasă înaintea fratelui lor mai mic. Acesta nici nu se grăbi. Ajungând la mare, a aflat numai o barcă, căci cele două au plecat, şi se vedeau departe pe mare. Lângă

barcă a dat cu ochii de broască. Văzându-1 ea, îi spuse că fraţii i-au plecat foarte grăbiţi. Apoi îi spuse să mai zăbovească o zi-două, căci corabia care i-a adus se-ntoarce şi ea spre casă şi aşa îi va ajunge pe fraţi pe mare, şi vor merge împreună.

După două zile, barca aceea mare şi-a întins toate pânzele şi a pornit spre casă, ducând şi pe feciorul nostru. Vântul umfla pânzele, iar barca fugea ca o nălucă pe valurile mării. După câteva zile de drum, se pomeniră ajunşi la ţărm. Feciorul nostru nu se grăbea, ca să-1 ajungă fraţii din urmă. A doua zi se apropie de ţărm o barcă tot cu pânze, care aduse şi pe fraţii lui.

Acum toţi trei porniră la drum spre palatul unde îi aştepta de atâta amar de vreme bătrânul lor tată orb şi bolnav de moarte. Au mers cu mare grabă, ca să ajungă cât mai repede, dându-şi seama cei de i fraţi mai mari că au petrecut pe ostrov câteva luni de zile, când puteau să fi ajuns de mult la tatăl lor, ca să-i scurteze suferinţele.

într-o seară s-au oprit la o casă de om bogat, care, văzându-i încărcaţi de praf, îi pofti să rămâie peste noapte la el. Feciorii primiră bucuroşi găzduirea şi se odihniră de osteneala drumului lung. Noaptea, cei doi fraţi se sfătuiră să golească apa vie

din plosca fratelui lor şi s-o înlocuiască cu apă de ploaie. Aşa şi făcură. Acum cei doi fraţi erau siguri că numai cu apa vie adusă de ei doi se va vindeca tatăl lor. Fratele lor nu va avea cu ce să se laude înaintea tatălui lor, îşi ziceau ei.

După mai multe zile de drum au ajuns voioşi toţi trei la palatul tatălui lor, care trăgea de moarte. Toţi doctorii care erau în jurul patului în care împăratul se lupta cu moartea spuneau curtenilor să se pregătească de cele trebuincioase unei înmormântări împărăteşti, deoarece moartea împăratului este aşteptată clipeală de clipeală. Cum ajunseră feciorii în faţa tatălui lor, acesta îşi adună cele din urmă puteri, se ridică şi-i întrebă:

— Adus-aţi apă vie?

— Adus, tată drag! şi-i întinse plosca cu apă vie cel mai mare.

Cum se spălă cu ea pe ochi, în loc să vadă cu ei, l-au luat nişte dureri îngrozitoare şi începu a se văita, încât ţi se sfâşia inima de durere văzându-i chinurile. Feciorul mijlociu îi întinse plosca sa, crezând că-i va ajuta. în zădar, durerile creşteau şi mai mult. Atunci feciorul cel mai mic se apropie de tatăl lor, luă plosca din faţa lui şi i-o întinse. împăratul luă apa în >. mână şi îşi spălă ochii. Atunci ochii împăratului se

deschiseră mari şi frumoşi şi durerile îi trecură în aceeaşi clipă. Şi-a vărsat apă în mâini şi a început să-şi spele întreg corpul; a băut de trei ori şi deodată împăratul s-a ridicat din pat şi umbla voios prin casă, spunând mereu că se simte aşa'cum s-a simţit când a fost fecior.

Toată lumea s-a bucurat de puterea acelei ape, şi nimeni nu vorbea decât numai despre vindecarea împăratului, bucurându-se toţi de bucuria lui.

Acum împăratului îi veni poftă să mănânce peşte verde[1] şi trimise feciorii să-i prindă peşte din mare. Aici ei se împrăştiară unul de altul şi şi-a ales fiecare locul care i se părea mai potrivit. Feciorul cel mai mic şi-a ales loc la umbra unei sălcii mari. Mai mare i-a fost bucuria când dete cu ochii de broasca înţeleaptă, care se apropie de el.

Aceasta îl întrebă:

— Ce fel de peşte ar dori tatăl tău să mănânce?

— Lui totdeauna i-a plăcut somnul, îi răspunse feciorul împăratului.

— Aşteaptă-mă puţin aici, că eu mă duc să-ţi abat nişte somni frumoşi, ca să-ţi prinzi de care îţi place, zise broasca şi plecă înotând.

Deodată s-au adunat o mulţime de somni graşi şi

[1] Peşte verde — peşte proaspăt.

frumoşi. Feciorul nostru, aruncând mreaja', prinse doi somni deodată. Scoase mreaja cu peşti din mare şi luând-o în spate a plecat voios spre casă. în drum îi ieşi în cale Zâna Mării şi-i spuse:

— Dragul meu, să ai grijă, că în somnul cel mai mare vei afla o piatră de diamant, care are putere să împlinească toate dorinţele omului, dacă îi cere aşa: „Draga mea piatră frumoasă, fă-mi cutare lucru", şi îndată-şi vede dorinţa împlinită, dar de acel lucru să nu se apropie oameni cu suflete îndrăcite, căci îndată îi prăpădeşte.

După aceasta, zâna s-a dus ca o nălucă.

Feciorul nostru, foarte bucuros de cele ce îi spuse zâna, merse grăbit spre palat şi a intrat la tatăl său şi i-a arătat peştii, împăratul s-a bucurat foarte mult văzând aşa peşti mari şi frumoşi şi şi-a sărutat feciorul de părere de bine. Acesta se duse şi luând un cuţit a spintecat peştele mai mare în două şi a scos piatra de diamant, apoi a dat bucătarului să-i facă din amândoi peştii mâncarea plăcută împăratului.

Când a fost mâncarea gata, iată că vin şi ceilalţi doi feciori de la pescuit. împăratul i-a întrebat:

— Noa, dragii mei, voi ce aţi prins?

[1] Mreajă — unealtă de pescuit formată dintr-o pânză foarte uşoară, cu ochiuri relativ mari şi împletită din a(ă subţire.

— Iacă, zise cel mai mare fecior, eu am prins doi peşti cam mici, dar cred că vor fi buni.

— Dar tu câţi ai prins? îl întrebă pe cel mijlociu.

— Eu am prins trei, dar mici de tot, răspunse feciorul.

— Mergeţi şi-i daţi pisicii, să-i mănânce, căci fratele vostru mi-a adus doi somni mari, din care ne saturăm cu toată curtea, le porunci împăratul.

La masă îi întrebă împăratul pe feciori:

— Unde aţi fost voi la pescuit? Nu aţi fost toţi trei la mare?

— Toţi trei am fost la mare, dar acolo unde am pescuit noi n-am văzut decât numai peşti mici. Fratele nostru a fost mai norocos, răspunse feciorul cel mai în vârstă.

—- Dar ce fel de apă vie mi-aţi adus voi, că era să mor de durerile care m-au cuprins când mi-aţi dat să-mi spăl ochii, şi-ndată ce mi-a dat frăţiorul vostru mi-am recăpătat vederea şi m-am făcut sănătos. Nu cumva aţi avut voi vreun gând rău în sufletul vostru?

— N-am avut nici un gând rău, dar cred că noi doi suntem fără noroc, răspunseră cei doi fraţi.

A doua zi era ziua împăratului. Feciorul cel mai tânăr luă piatra de diamant, ieşi în poarta palatului şi-i ceru aşa:

— Draga mea piatră frumoasă, Fă-mi, te rog, un pod de aur De la poartă până-n deal la vie!

Deodată se întinde un pod de toată frumuseţea, de la poarta palatului, peste valea care trecea prin faţă şi până sus la dealul cu via împărătească.

Dimineaţa, când a ieşit împăratul afară pe poartă, a rămas minunat de acea arătare, şi nu-i venea să-şi creadă ochilor. Merse pe pod, trecu peste vale şi se tot minuna de unde-i vin atâtea bucurii nespus de mari.

Feciorii împăratului ieşiră şi ei să vadă acea mare minune, şi nu se putură răbda să nu treacă pe acel pod căzut din cer. Merseră amândoi alături ea, şi când ajunseră deasupra văii, podul de aur se desfăcu în două, şi-ntr-o clipeală apa îi înghiţi pe loc, iar podul s-a îndreptat aşa cum a fost.

Şi aşa s-au prăpădit cei doi feciori ai împăratului care-şi duşmăneau fratele mai mic şi care n-aveau nici o durere de tatăl lor bătrân, orb şi bolnav, ba, ei atunci îşi petreceau mai bine pe ostrov, când tatăl lor gemea ziua-noaptea de durerile mari ale morţii.

Bine faci, bine trăieşti, Rău gândeşti, rău nimereşti!

Zâna zânelor

CE ERA, CE NU ERA, era odată un împărat tânăr, fiu de mare împărat, care avea o nespusă patimă să meargă la vânătoare.

într-o zi, se sculă dis-de-dimineaţă şi, împreună cu patru dregători credincioşi, porniră călări peste câmpii.

Ajungând într-o pădure, se despărţiră, fiecare apucând în altă parte. împăratul îşi ţinu drumul pe mijlocul pădurii; şi, tot uitându-se jur-împrejur, zări lângă el o ciută sprintenă şi frumoasă, frumoasă cum nu se poate spune cu gura. Ciuta avea la gât o salbă de mărgăritare, mari cât oul de porumbiţă, iar la picioare, mai sus de genunchi, purta brăţări de aur lucrate numai şi numai în fire de aur.

Văzând că vietatea e aşa de frumoasă, împăratul nu putu să tragă în ea cu arcul, ci se hotărî s-o prinză de vie. Şi o alergă călare, la galop, o fugări

din toate puterile, şi pe jos, goni după ea ca un nebun, se roti ca un vârtej, dar toată străduinţa lui fu zadarnică.

Se dumirea că nu e cu putinţă să prindă ciuta de vie, însă el tot mai alerga, pornit pe urmele ei. Ciuta, simţind că împăratul o să gonească aşa întruna după dânsa, coti în salturi către o vale şi ieşi din pădure, apucând drumul peste câmpie, împăratul, speriat c-o scapă, îşi chemă dregătorii în grabă şi porniră împreună pe urmele ei. Şi aşa, fiind în mijlocul câmpului, o înconjurară din toate părţile, apropiindu-se cu mare dibăcie. Ciuta, aflându-se la strâmtoare, făcu o săritură înaltă şi pieri într-un lac rotund care se afla chiar in inima câmpiei.

împăratul şi însoţitorii lui se apropiară tiptil, uitându-se mereu acolo şi aşteptând cu nerăbdare să iasă ciuta din apă; dar, aşteptară aproape toată ziua şi ciuta nu se mai văzu pe acolo şi nici glasul ei nu se auzi.

Amurgise, se întuneca, şi împăratul uitase să mai plece. Unul din dregătorii lui, neputând să-şi ascunză spaima ce-1 apucase înnoptând într-un loc atât de îndepărtat şi părăsit, începu să-i zică > împăratului astfel:

— Mărite împărate, luminăţia ta, cată să plecăm

cât mai curând de lângă balta asta, că mie nu mi se pare a bine. Mintea rnea îmi spune că ciuta pe care'o văzurăm nu e ciută adevărată, ci mai degrabă vreo nălucă gata să ne facă vreun pocinog. Te rog, mărite-împârate, hai să plecăm cât mai curând din locul ăsta părăsit, căci căinţa de apoi nu mai este de nici un folos. ,

împăratul, auzind vorbele ministrului, îi răspunse nepăsător:

— Cui i-e frică de năluci şi de fiare sălbatice să nu plece la vânătoare. E drept că era mai bine să nu fi văzut ciuta asta, dar acuma, c-am întâlnit-o şi-am zărit-o cum a sărit în lac, nu pot să plec până ce nu cunosc sfârşitul poveştii ăsteia.

Ministrul şi supuşii plecară capetele şi tăcură. îşi puseră în minte să şadă toată noaptea pe marginea lacului şi să adaste ciuta. Nu-şi mişcau ochii de la apă, ca nu cumva ciuta să iasă şi ei să n-o zărească. Dar aşteptară până la miezul nopţii şi nu văzură nici ciută, nici nimic. Osteniţi de alergătură, căscară şi adormkă.

Când se deşteptară, în zori, ce să vază? Un palat luminos ce lucea ca soarele de dimineaţă. împăratul, când îl privi, fu cât p-aci să-şi piarză minţile de uimire. 56

Ministrul, cu ochii căscaţi la o astfel de minunăţie, pe cât era de speriat la început, pe încă atâta se mai înfricoşa. Şi cu adevărat, era de speriat şi de înfricoşat la ivirea vedeniei neaşteptate. Dar împăratului, nici frica nu-i trecu prin minte, nici sperietura nu-i pătrunse în inimă; se sculă cu mare bărbăţie şi pleoă să cunoască ce fel de palat este acela şi ce oameni vieţuiesc înăuntru. Şi apropiindu-se, văzu că toate porţile sunt deschise, înainta fără sfială, se uită în sus, se uită în părţi, şi nu văzu nici un om. Trecu dintr-o tindă boltită într-o sală mare, împodnbită cu lucruri scumpe şi strălucitoare; păşi mai înăuntru şi ce să vază? Un scaun împărătesc. Pe scaunul acela împărătesc stătea o fată de vreo şaptesprezece ani, iar împrejurul ei şi al tronului ei şedeau douăsprezece fete, toate în picioare şi cu mâinile la piept.

împăratul, de mirare, rămase mut şi în loc să fie înfricoşat de-o astfel de nălucă, el îşi îndreptă nişte priviri atât de duioase către fata care odihnea pe scaunul împărătesc, se uită la dânsa cu atâta drag şi cu atâta dor, încât se părea că din ochii lui curgea sânge în loc de lacrimi.

Fata, nemişcată pe tron, văzând cu înfiorare semnele de iubire duioasă ale împăratului, îi zise:

— Voinicule tânăr! De ce te uiţi la mine aşa de duios? Oare nu mă cunoşti într-adevăr? Eu sunt ciuta de ieri, pe care ai fugărit-o toată ziua! Eu m-am aruncat în lac pierind dinaintea ochilor tăi! Eu sunt zâna, împărăteasă a zânelor, pornită de şase luni din ţara mea! Am alergat prin toată lumea şi am văzut multe feluri de flăcăi, tineri şi frumoşi, dar de nici unul nu mi s-a-ncălzit inima. Trecând şi prin locurile acestea, te întâlnii pe tine, şi din clipa în care te-am zărit, mi s-a tulburat mintea şi n-am ştiut ce să mai fac cu focul care-mi aprinse inima. M-am prefăcut în ciută, să pot să te-nşel, să alergi după mine. Şi aşa,văzându-te cum goneai în urma mea, cu acea mare dorinţă, mă aruncai în lac, făcându-mă nevăzută. Insă pricepând că ţi-ai pus în minte să m-aştepţi până-n zori pe marginea lacului, eu cu roabele mele, în timp ce voi dormeaţi, am ridicat palatul ăsta ca să te fac să vii la mine şi să-ţi vorbesc.

Când isprăvi zâna cuvintele, iată că o altă zână îi aduse înainte o carte, o scrisoare, dându-i-o şi făcându-i plecăciuni. împărăteasa zânelor citi cartea şi începu numaidecât să plângă, cu lacrimi ca ploaia, împăratul, neştiind pricina plânsului, se mira şi se frământa, neputincios, şi aştepta. în cele din urmă,

împărăteasa zânelor îşi şterse lacrimile şi-i zise împăratului aşa:

— Voinicule tânăr, cartea asta îmi aduse vestea tristă că mi-a murit mama; şi mă cheamă toate zânele acolo să mă sui pe scaunul împărătesc. Dar îmi pare rău că trebuie să mă despart de tine. Insă, iubitul meu, să ştii că dacă te-oi afla credincios faţă de mine, într-o zi eu tot am să te iau de bărbat.

Şi spunând împărăteasa vorbele astea, se făcu nevăzută. împăratul, cu însoţitorii lui, de unde se găseau în palatul luminos, se pomeniră lângă o baltă, într-o livadă mică şi întunecoasă, fără urmă de om sau pasăre.

Făcându-se apoi ziuă albă, împăratul şi cei ce-1 însoţeau văzură că mf mai era nici un fel de palat prin apropiere. Aşa că de mirare li se părea că visează şi că ei nu sunt aievea. Se sculară de-acolo şi porniră către casă.

De-atunci, împăratul fu cuprins de grele gânduri şi tainice dorinţi. De nimic nu mai avea chef pe lumea asta, .căci zi şi noapte mintea lui nu pleca de la împărăteasa zânelor. Toate lucrurile lumeşti[1] erau dinaintea ochilor lui deşarte; nu vru să mai ştie nici de ale împărăţiei, nimic nu-1 mai mulţumea în viaţă, decât plecarea la vânătoare.

Trecură trei ani şi împăratul nu putu să-şi schimbe gândurile; oamenii lui îl povăţuiau să-şi lase la o parte visurile acelea, dar el nu asculta pe nimeni şi ce-i şoptea inima lui numai aia făcea.

După trei ani de aşteptare, într-o zi, împăratul pieri din mijlocul palatului. Nimeni nu ştia încotro se dusese. Şi pe când oamenii împărăteşti îl căutau pretutindeni, el se afla lângă genunchii împărătesei zânelor.

împărăteasa îl privea cu mare dor şi-i şoptea, minunându-se:

— Iubitul meu şi frumosul meu, eu nu credeam că pe pământ poate să existe o iubire atât de tare la un voinic pentru draga lui. Iubitul meu, am văzut că trei ani de zile nu m-ai uitat nici ziua, nici noaptea, trei ani de zile ai fost întristat şi gălbejit ca frunza căzută la începutul verii, şi, de câte ori te vedeam cu faţa suptă de neîmplinirea dorului, crede-mă că mintea mi se zdruncina; dar nici altminterea nu puteam să fac, pentru că datinele noastre aşa îmi cereau. Acuma a venit vremea să fim împreună; însă trebuie mai întâi să-mi dai vorba de omenie că orice-ai vedea cu ochii tăi, bune ori rele, n-o să mă-ntrebi cum e şi cum nu e, şi nici n-o să te-apuci să judeci lucrurile; ci totdeauna tu să te prefaci că n-auzi şi că nu vezi,

fiindcă numai aşa o să izbutim să trăim împreună. Dacă nu vei face cum îţi zic, atuncea o să trăim despărţiţi şi nevăzuţi unul de altul. Insă tu să ştii că o zână nu face niciodată un lucru urât.

Şi "aşa, după ce se învoiră, împăratul şi zâna zânelor se puseră să facă nunta. O săptămână întreagă ţinură petrecerile nunţii, întreaga împărăţie fu în mare şi strălucită sărbătoare.

Vremea trecu repede. împăratul trăia cu nevastă-
sa o viaţă frumoasă, frumoasă cum nu se poaie
spune cu vorba. •

^

După un an, zâna nevastă născu un băieţel frumos, voirîic şi înzestrat nevoie mare, un fecior pe care doi ochi răi să nu-l vază. Zânele îngrijiră de copil, îl deteră lui taică-său în braţe, taică-său îl luă cu mare grijă şi-1 mângâie, îl sărută cu nespusă dragoste, apoi îl dete maică-si; zâna nevastă luă copilul în poală, şi bătu din palme cât putu. îndată veni o zgripţuroaică bătrână şi înfricoşătoare şi, tot uitându-se la zâna nevastă, aştepta cu gura căscată, gata să înhaţe copilul.

Zâna prinse copilul din poală cu amândouă mâinile, şi fără să-i fie milă, îl azvârli în gura zgripţuroaicei, zicându-i:

— Ia căţelu ăsta de-acilea, că nu pot să-1 sufăr

înaintea ochilor!

Când văzu, împăratul, copilul dat în gura zgripţuroaicei, cu mâinile maică-si, era cât p-aci să-şi piardă minţile. Se cruci frământându-se şi se zbătu neputincios.

De multe ori vru să-şi deschidă gura, să-i zică muieri-si cele nezise, dar îşi aducea mereu aminte de legământul pe care-l făcuse cu dânsa înainte de cununie, şi nu putu să-şi calce vorba de omenie dată atunci cu mare bucurie.

Aşa că împăratul, vrând-nevrând, se făcu sărmanul că n-aude şi că nu vede nimic, nu-i zise muieri-si nici că-i albă, nici că-i neagră.

Cu astăzi, cu mâine, trecu aşa încă un an, şi nevasta sa rămase grea a doua oară.

Implinindu-se nouă luni, născu o fată; dar ce fată, că parcă era luna plină pe cerul senin după ploaie! împăratul se bucură nespus de mult, zicându-şi în mintea lui: „In locul băiatului, pe care mamă-sa nemiloasă îl dete zgripţuroaicei să-1 mănânce, norocul îmi dete fata asta atât de < frumoasă, ca să-mi îndulcească inima''.

După vreo cincisprezece zile, într-o dimineaţă, zâna nevastă îşi luă fata în braţe şi ieşi cu ea în bătătură să se plimbe. Bărbatul şedea la fereastiă,

uitându-se la nevastă şi la fetică şi simţind o duioasă bucurie. Dar mulţumirea cea mare a împăratului nu ţinu mult, căci zâna zânelor, văzându-1 cât de mult se bucură, ce făcu? Chemă zece roabe de-ale ei şi le zise să aprindă un foc uriaş şi după ce focul se înteţi bine, zâna nevastă azvârli în mijlocul flăcărilor copila, fără nici o milă şi fără nici o jale.

Văzând împăratul cum copila aceea frumoasă este arsă de vie de maică-sa, o cutremurare îi cuprinse întreaga fiinţă şi, de mult rău ce-i venea, viaţa nu şi-o mai dorea. Se sculă cu inima rea şi ochii plini de lacrimi şi se duse de se-nchise singur într-o odaie şi plânse, plânse, până ce i se făcură ochii negri şi stinşi ca tăciunii. ,

Dar cu toate că suferea cumplit pentru băiatul mâncat de zgripţuroaică şi pentru fetica arsă în flăcări, el, sărmanul, ca să nu-şi calce vorba de omenie pe care i-o dăduse înainte de însurătoare, nu deschise gura să-i zică nimic urât neveste-si.

Şi aşa, zi cu zi, împăratul, din suspinări de dorul fetiţei şi-al băiatului, slăbi şi se topi, încât rămase numai osul şi pielea pe trupul lui. într-o seară, zâna nevastă îi zise:

— Bărbate, aflai că vecinii tăi s-au sculat asupra stăpânirii tale şi vor să-ţi bată oastea şi de-or putea

or să-ţi ia şi împărăţia. Miniştrii, cu oamenii cei mai aleşi de acolo, sunt pe gânduri. Cea mai mare grijă a lor este că n-au împărat. Nu ştiu ce să facă şi ce să dreagă. Şi fiindcă lucrurile stau aşa cum ţi le spusei, trebuie să te scoli şi să te duci în împărăţia ta, să-ţi pui lucrurile la cale. Dar, de hainii care vor să te bată, să nu te sperii, că eu cu toată oaste mea de zâne o să viu să-ţi ajut, să te scap de toate răutăţile duşmăneşti.

Zicând vorbele astea, zâna nevastă bătu din palme şi îndată veniră două zâne tinere. împărăteasa le porunci:

— Luaţi-1 pe bărbatu-meu şi într-o clipă să-1 duceţi în palatul împărăţiei lui, după cum îl aduserăţi aici acum doi ani.

Cele două zâne îl luară pe tânăr de umeri şi, până să te freci la ochi, împăratul se afla în mijloc?'' palatului. Ministrul cu cei doisprezece fruntaşi ai sfatului împărătesc, când îşi văzură stăpânul, se bucurară şi se mirară. II întrebară unde fusese atâta amar de vreme, iar împăratul le povesti toate, toate, în afară de păţaniile lui cu băieţelul şi cu fetiţa; dar fiecare vorbă ce-i ieşea din gură parcă era frământată cu pelin amar.

Zvonul se răspândi. Auzind toţi prietenii şi

supuşii că tânărul împărat, pierdut acum doi ani de zile, a venit sănătos în scaunul împărăţiei sale, se duseră care mai de care să-i ureze bun venit.

A doua zi, se ţinu marele sfat împărătesc, vorbindu-se de-ale bătăliei, până la amurgitul serii; a treia zi, ajunse ştirea în palat că vrăjmaşul trecuse hotarele, cu oaste multă şi nenumărată. împăratul îşi făcu toate planurile şi, a patra zi, strângându-şi toată oastea, plecă la bătălie.

Armata mergea înainte, iar merindele şi berea veneau cărate în urmă. Oamenii care duceau samarele fură doborâţi de oastea zânelor. Zânele luară toată mâncarea şi toată băutura, le răsturnară pe jos şi le călcară cu picioarele, le stricară în aşa fel că rămăşiţele lor nu le-ar mai fi mâncat nici câinii şi nici porcii. Oştenii se-ntoarseră necăjiţi spre casă, necăjiţi, speriaţi, amărâţi. Şi cum umblau ei aşa întristaţi de marele rău ce-1 păţiseră, împărăteasa zânelor le ieşi în cale şi le zise:

— Cale bună vă urez şi noroc, flăcăi credincioşi ai împăratului.

— De noroc să ai parte, tânără doamnă.

— Dar vă întreb, feciori ai împăratului, de ce sunteţi atât de întristaţi? Nu cumva din cauza merindelor pe care vi le stricară zânele?

Auzind vorbele astea, oamenii se uitară unul la altul, ochi în ochi, şi rămaseră tăcuţi. împărăteasa zânelor le mai zise:

— Flăcăi credincioşi ai împăratului, nu vă jeliţi şi nu vă-ntristaţi. Duceţi multă plecăciune din partea mea măritului vostru împărat şi spuneţi-i cuvintele astea: „Zâna, nevastă-ta, le-a pus pe zâne să arunce toate merindele oştirii".

împărăteasa zânelor plecă, iar oştenii se duseră la-mpărat, vestindu-i cu mare durere şi stânjeneală toate câte păţiseră de la zâne şi de la împărăteasa lor. Când auzi împăratul că oastea e rămasă fără merinde şi flămândă, parcă un fulger căzu asupra lui. Se sculă cu un mare suspin în piept şi-şi încalecă armăsarul, întorcându-se grabnic la palat.

Când năvăli valvârtej în sala strălucitoare, o văzu şezând pe scaunul împărătesc pe neva^tă-sa. Ea, cum îl zări că vine, începu să razâ cu hohote, şi râzi, şi râzi şi râzi până aproape de leşin. Atunci împăratul nu mai putu să rabde, îşi uită cuvântul pe care-1 dăduse la însurătoare şi deschise gura cu amar:

— Ce sunt răutăţile astea de nerăbdat pe care mi le faci tu mie de când te-am luat de soţie şi până astăzi!? Cerul să te judece pentru inima nemiloasă ce

porţi pe lumea asta! Deschide-s-ar pământul să te înghită! Cum de nu-ţi fu ţie milă, acu' doi ani, de băiatul meu, de l-ai dat cu mâinile tale în gura zgripturoaicei, în faţa mea? N-ai mai fi apucat să fii mamă! De ce te dovedeşti tu fără dor de copiii tăi pe lumea asta'? Cum de nu-ţi fu ţie rnilă, acu' un an, de fetica noastră — pe care parcă o făcuseşi icoana frumuseţii — de[r]ai aruncat-o în mijlocul focului şi ai făcut-o scrum? Şi nu te saturaşi cu răutăţile astea, te-ai repezit şi până acolo, să mă ajuţi cum îmi spuseseşi, şi în loc de ajutor puseşi zânele tale să-mi strice toate merindele oştirii! Spune-mi, acuma, ţi s-a-mplinit pofta, că-mi lăsaşi oastea răspândită pe dealuri şi prin poieni, flămândă?

Zâna nevastă, auzind vorbele astea, simţi un nod în gât şi începu să plângă cu lacrimi ca ploaia. Şi aşa, după ce-i trecu nodul de plâns, se întoarse şi zise către bărbatul său:

— Bărbate dorit şi iubit! Bine era să fi răbdat şi de data asta; dar fiindcă pierduşi răbdarea şi-ţi călcaşi vorba de omenie dată la cununie, după datinele noastre, ale zânelor, de astăzi încolo n-o să poţi să mă mai vezi şi n-o să pot să te mai văd! Şi, ca să-ţi dai seama bine de cuvintele pe care ţi le-am spus când te-am luat, că zânele niciodată nu fac un

lucru urât, acum a venit vremea să vezi cu ochii tăi, şi văzând, ştiu că de judecata şi de nerăbdarea ta o să te căieşti mult. Dar toate căinţele care urmează după fapte sunt fără de folos.

Zâna nevastă urmă aşa către împărat: — Bărbate, tu, după mintea ta, judecaşi cum îţi veni la gură, şi ziseşi că am dat băiatul în gura zgripţuroaicei să-1 mănânce, şi că am aruncat fetica în mijlocul focului, am ars-o; ba că am pus şi zânele să strice merindele oştirii! Ştii tu oare cine este zgripţuroaica aceea căreia i-am dat băiatul să-1 mănânce? Ştii dumneata ce lucru tainic era para aia de foc în care am aruncat fetiţa? Ah, bărbate, n-ai făcut bine că ţi-ai pierdut răbdarea! Zgripţuroaica aia pe care ai văzut-o este sora mea mai mare, care cu dragoste nespusă a luat băiatul să-1 crească. Iar para de foc este sora mea mijlocie, care şi ea, biata fată, cu mare bucurie şi plăcere a primit copila să o crească. Eu îmi dau seama foarte bine că lucrurile astea pe care ţi le spun nu le crezi, dar când ţi-oi aduce băiatul cu fetica împreună, să-i vezi cu ochii tăi, atuncea, n-o să mai ai ce zice.

Spunând aşa, ea bătu din palme cât putu, şi îndată veniră două zâne, închinându-se înaintea împărătesei lor, întrebând-o:

— Ce porunceşti, doamnă?

împărăteasa zânelor le zise:

— Acuma', într-o clipă, să vă duceţi să-mi aduceţi băiatul şi fetiţa.

Cele două zâne, aplecându^se adânc înaintea împărătesei lor, îi răspunseră cu glas supus:

— Facă-se după porunca dată, mărita noastră împărătească!

Plecară, şi după puţin, se întoarseră una cu băiatul şi cealaltă cu fata în braţe — şi, înclinân-du-se după cum le era datina, puseră copiii lângă mama lor. împărăteasa îi luă şi-i strânse la piept, îi mângâie, îi sărută, apoi îi dete în poală bărbatului.

— Vezi, acum, bărbate, cu ochii tăi, şi crede vorba ce ţi-am spus, că zânele niciodată nu fac un lucru urât! Vezi acum băiatul, despre care-ţi credea mintea că 1-a mâncat zgripţuroaica, este ca un miel sugaci de primăvară. Vezi acum, bărbate, fetica, despre care-ţi credea gândul că a ars-o focul, este ca un grunz[1] de zahăr şi ca un miez de nucă. Crezi acuma că zânele nu fac un lucru urât niciodată? Iacă, te scosei din suferinţa şi dorul pentru băiat şi pentru fată, la care te gândeai ziua şi noaptea.

Grunz — bucală dintr-o materie tare şi sfărâmicioasă.

Acuma, încă un lucru ascuns îmi rămâne nespus: Căpitanul mai mare peste oştirea ta se vorbise cu vrăjmaşii râvnitori să-ţi ia împărăţia. Vrăjmaşii îi făgăduiră multă avere, numai să le facă ce le venea lor la mână. Căpitanul nesăţios de avere, ce născoci? A amestecat toată mâncarea şi toată băutura armatei cu otravă. Şi aşa, oştenii, neştiind, dintr-o singură masă s-ar fi otrăvit până la unul. Atunci eu venii în ajutor cu toată oastea mea de zâne, şi poruncii zânelor să strice rezervele de mâncare şi de bere, apoi să cază asupra vrăjmaşilor, să-i vâneze şi să-i gonească până în ţara lor. Zânele făcură cum le-am poruncit, şi să ştii că acuma nici miros de duşman nu se mai află în împărăţia ta. De toate astea pe care ţi le spusei ce zici, iubitul meu?

împăratul, văzând băiatul şi fetica, şi auzind câte îi mărturiseşte nevastă-sa, se căi amarnic că-şi călcase legământul de omenie, dar acea căire de apoi nu-i folosi la nimic. Zâna nevastă se sculă în picioare, îşi luă copiii de mână, şi cu mare durere, suspinând şi lăcrimând, îi zise împăratului:

— Ah, iubitul meu şi doritul meu, sunt silită să mă despart de tine şi de tinereţea ta! Şi nu cred c-o s-ă te mai văd vreodată pe lumea asta, după cum nici tu n-o să ne mai vezi vreodată, pe mine şi pe copiii

noştri. Rămâi sănătos şi cerul să ne dea răbdare!

Aşa fu, şi după ce se luară de mână, zâna nevastă se făcu nevăzută din faţa împăratului.

Bietul împărat, aflându-se despărţit şi singur, fără nevastă şi fără copii, de jale şi de rău ce-i venea, ţi se părea că mâncase otravă. De-atunci, zi albă şi veselă nu mai avu. Se făcea lumină, sau se înnopta, faţa lui de lacrimi nu se mai usca. în fiecare ceas şi în fiecare minut, gura lui nu mai înceta de oftări şi de suspine.

Aşa, din zi în zi, cu plânsul, cu oftarea şi cu suspinarea, ajunse să zică toţi oamenii, cu mic cu mare, că împăratul căzuse în prostie, pentru că nu-şi mai lua gândul de la o nălucă. Dar el, cu toate că auzea cu urechile lui cum îşi râdeau şi-şi băteau joc toţi oamenii din palat, el nu lua în seamă vorbele unuia şi-ale altuia, ci zi şi noapte îşi plângea soarta în care se găsea. Şi aşa, de mult ce-i era dor de nevastă şi de copii, lăsă la o parte lucrurile lumeşti şi nu mai avu chef de nimic.

Se-nchise într-o odaie a palatului, şi nici ziua, nici noaptea nu mai ieşi de acolo. Dacă oamenii lui îi aduceau vreo bucăţică de pâine, mânca, dacă nu, el, sărmanul, de schimbat la suflet ce era, de dorul nevestei şi al copiilor, nu-şi mai aducea aminte nici

de mâncare, nici de băutură.

împăratul duse o astfel de viaţă doisprezece ani întregi. După această vieţuire, lungă şi ruginită, iată ce păţi într-o zi. Cum şedea el acolo în odaia lui, rămas pe gânduri, oftând şi suspinând, auzi un glas:

— Bună dimineaţa, iubitul meu nevăzut de doisprezece ani.

împăratul îşi înălţă ochii să privească într-acolo. Când clipi, ce să vază? Nevastă-sa cu băiatul şi cu fata, şi cu alte douăsprezece zâne roabe. împărăteasa zânelor, la vederea bărbatului, strălucea ca luna plină la miezul nopţii, iar băiatul şi fata străluceau ca luceferii de dimineaţă.

împăratul nu-şi crezu ochilor, i se păru că visează şi că nu era aievea. Aşa că, de uimire şi de bucurie, nu putea să-şi vie în fire. Până la urmă se dezmetici, şi atunci pricepu că nu este vis. Se sculă cu bucurie şi cu mare dor, luă băiatul şi fata în braţe, îi sărută şi îi mângâie cu iubire, suspinând, apoi se întoarse către nevastă-sa şi zise:

— lubita mea, după care oftez de-atâta amar de vreme, cum de te-a lăsat inima să mă ţii fără nici o nădejde doisprezece ani? Dacă, iubita mea, era cu putinţă să ne mai vedem, măcar şi după doisprezece ani, sau chiar mai mulţi ani, cum ai răbdat să nu-mi

spui că urma să ne mai întâlnim, ca să nu-mi pierd nădejdea atât de mult şi să nu trag câte am tras? Ba-mi ziseşi că nici n-o să te mai văd vreodată, şi nici n-o să mă mai vezi. Şi după ce mi-ai aruncat vorbele astea, pierişi dinaintea ochilor mei, cu copiii împreună, şi mă lăsaşi viu şi întristat, ori mort neîngropat.

După ce isprăvi de vorbit împăratul, zâna nevastă îi zise:

— Iubitul şi doritul meu bărbat, eu nu credeam c-o să ai răbdare atât de lungă, şi de aceea ţi-am spus că n-o să ne mai vedem pe lumea asta. Ştiam că pentru greşeala ce făcuseşi, după datinele zânelor, aveam să fim despărţiţi doisprezece ani. Şi de marele rău ce-mi venea atunci, că trebuie să ne despărţim unul de altul, mi s-a oprit răsuflarea şi n-am putut să-ţi mai vorbesc, am fugit şi m-am făcut nevăzută dinaintea ta. Acum, bărbatul meu, toate lucrurile trecute să le lăsăm la o parte, trebuie să ne bucurăm că ne-am mai întâlnit pe lumea asta.

Şi aşa, se sculară şi-şi luară băiatul şi fata de mâini, şi se duseră în sala mare unde era scaunul împărătesc.

Din ziua aceea, împăratul, suindu-se pe tronul împărătesc, domni în linişte şi fericire, şi poate că

mai domneşte încă şi astăzi împreună cu frumoasa lui zână nevastă.

Şi, cum vi-l spusei, aşa basm aflai, Nu ştiu cum făcui, dar nu vă înşelai.

Pleşuvul şi fata

TRĂIA, ODATĂ, un văcar pleşuv. Dimineaţa, el ducea vacile satului la izlaz, iar la apusul soarelui le mâna înapoi. în fiecare seară, sătenii îi plăteau câte ceva.

într-o zi, fata lui kadkhoda, care era mai-marele satului, se duse cu ulciorul pe umăr după apă. Pleşuvul o văzu şi se îndrăgosti de ea, dar nu cu o inimă, ci cu o sută.

— Hai, dă-te mai aproape şi ajută-mă să-mi
ridic ulciorul pe umăr!

Aşa se bucură pleşuvul, că nici nu se poate spune. îi ajută fetei să ridice ulciorul, dar şi o sărută. Când se întoarse acasă, fata îi spuse mamă-si:

— Azi m-a sărutat văcarul cel pleşuv.

Iar mama ei, femeie înţeleaptă, îi răspunse:

— Nu se poate, draga mea! Nu poate fi vorba
de aşa ceva.

Şi acum ascultaţi, dar, ce era cu pleşuvul. Se întoarse el în sat, mână vacile pe la stăpânii lor, după care se duse acasă şi-i vorbi mamei lui:

— Măicuţă, o iubesc pe fata lui kadkhoda.
Du-te şi peţeşte-mi-o!

Mamă-sa căută să facă în aşa fel, încât să-i schimbe gândul:

— Fiule, e doar fata. lui kadkhoda, pe când noi
suntem săraci, n-avem nimic.

Dar pleşuvul o ţinea una şi bună:

— Numai ce-are să răsară mâine soarele şi tu
trebuie să te duci s-o peţeşti.

Şi sărmanei femei nu-i mai rămase nimic de făcut, aşa că încuviinţă şi ea:

— Fie, numai să se lumineze de ziuă.

Iar locuitorii acestui sat aveau un obicei: în mijlocul curţii, la kadkhoda, era o piatră mare. Dacă cineva din sat voia să se însoare sau să peţească, venea şi se aşeza pe această piatră. Astfel, aflau oamenii toţi.

Mama pleşuvului îşi ţinu vorba şi, imediat ce feciorul ei duse vacile la izlaz, se aşează pe piatră. Iar nevasta lui kadkhoda, şi ea femeie cu judecată, îşi aminti de vorbele spuse ieri de fată, că o sărutase văcarul cel pleşuv. Văzând-o pe mama văcarului

stând pe piatră, gândi: „Se-nţelege! Ieri sărută fata, azi o trimite pe mamă-sa s-o peţească". Atunci, chemă slugile şi porunci:

— Oare n-a mai rămas nimic de la cina de-
aseară? Duceţi-i mamei văcarului şi mai daţi-i pe deasupra şi doi riali![1]

Şi slugile îi duseră mamei văcarului cel pleşuv rămăşiţele de la cină şi banii. Biata femeie nu avu îndrăzneala să spună de ce venise şi plecă fără să r.a, mai uite înapoi.

Iar seara, când pleşuvul se întoarse, primul lucru pe care-1 făcu fu să întrebe pe maică-sa:

— Ei, cu ce mă bucuri? A încuviinţat fata lui kadkhoda?

Şi mamă-sa se apucă iarăşi să-1 facă să-şi schimbe gândul:

— Doar ştii, fiule, suntem săraci. Nu se zice în zadar — întinde-ţi picioarele pe cât e plapuma. Mai bine să mă duc să-ţi peţesc altă fată.

Dar pleşuvul îi arătă un băţ şi-o înspăimântă:

— Dacă mâine nu te duci şi n-o peţeşti pe fata lui kadkhoda, atunci am să-ţi bag minţile-n cap cu băţul ăsta!

[1] Rial — unitate monetară iraniană.

Şi fără voie, neajutorată, ea nu se împotrivi.

Dis-de-dimineaţă, porni spre casa lui kadkhoda, se aşeză iar pe piatră şi de data asta izbuti să-şi spună rugămintea. Iar nevasta lui kadkhoda nu era numai o femeie cu multă judecată, mai era şi blândă, aşa că-i răspunse:

— Din partea mea, desigur, dar mai trebuie
căpătată şi încuviinţarea lui kadkhoda.

Seara, când kadkhoda se întoarse acasă, nevasta îi zise:

— Kadkhoda, a venit mama văcarului cel
pleşuv s-o peţească pe fata noastră. încuviinţarea
mea i-am dat-o, acum totul e ce spui şi tu. N-ar
strica să ştii că pleşuvul o iubeşte mult şi de aceea a
şi sărutat-o pe fată. Asta nu-i de glumit şi să-i
desparţi nu va fi prea uşor.

Şi kadkhoda, om bun la inimă, îi răspunse nevestei:

— Pleşuvul e sărac, n-are nimic, de nici un fel
— nici casă, nici avere, nici îndestulare. N-o să-i
spunem „nu", ci o să-1 rugăm să muncească şi să
câştige bani, să ridice o casă, adică să aibă ce-i
trebuie. Şi-atunci s-o ia pe fată.

Şi-i dădură de veste pleşuvului despre ce-i vorba. într-atâta se bucură el, că nu se poate spune.

în ziua următoare, nu mai păscu vacile şi-i zise mamă-si:

— Plec la drum, să câştig bani!

Cât îl rugă mamă-sa:

— Nu mă lăsa, bătrână, în voia soartei, Allah e bun, dar nu mă lăsa...

Iar pleşuvul îi răspundea:

— Nu, asta-i cu neputinţă.

Aşa că îşi părăsi ţinutul şi plecă în lumea mare. Merse el, merse, şi uite că, odată, se întâlni cu un derviş[1], care-l întrebă:

— încotro ai pornit-o, pleşuvule? Nu vrei să-mi fii slugă?

— Vreau!

— Dar pe zi, cât ceri?

— Cât să nu-ţi pară rău!

— Apoi, hai!

Merseră ei, merseră până se opriră la un izvor. Acolo, dervişul îi zise pleşuvului:

— Tu stai aici, că eu mă duc până acasă şi mă-ntorc.

Şi ce văzu atunci pleşuvul: dervişul spuse un descântec, coborî în izvor şi dispăru. După ce trecu

[1] Derviş — călugăr musulman pribeag. v

o vreme, ieşi din izvor şi-i zise:

— Hai, pleşuvule!

— Dar încotro? întrebă acesta.

> — închide ochii! îi porunci dervişul drept răspuns.

Atunci mai spuse un decântec şi-1 îndemnă:

— Acum, hai cu mine!

Pleşuvul repetă descântecul şi împreună cu dervişul intră în izvor. Deschise ochii şi ce văzu: minunat loc — o grădină cum nu mai avusese el niciodată în faţa ochilor. Iar dervişul îi zise pleşuvului:

— Uită-te bine şi du-mă pretutindeni.

Şi merseră ei împreună şi ajunseră la un palat. Acolo pleşuvul văzu o fată, ca luna luminoasă de minunată. Dervişul aduse o carte şi-i zise fetei:

— Am să lipsesc de-acasă patruzeci de zile, mfi duc la vânătoare. Până la întoarcere, învaţă-1 pe pleşuv după cartea asta, ca s-o poată citi cu uşurinţă.

— Bine, îi răspunse fata.

Şi tot în clipa aceea, dervişul dispăru. Iar fata, cu pricepere, se apucă să-1 înveţe pe pleşuv. Dar iată că, odată, ea îi zise:

— Dacă va afla tata că ai isprăvit învăţătura din cartea asta, va fi vai şi amar de tine!

— Atunci, ce să fac? întrebă pleşuvul.

Iar fata îi răpsunse:

— Când se-ntoarce tata şi te-ntreabă: „Ai învăţat cartea?", tu răspunde-i: „Da". Iar când îţi va porunci să citeşti, citeşte totul pe dos. întâlneşti „alef, zi „ba". Şi el va crede că n-ai învăţat nimic.

Trecură patruzeci de zile, dervişul li se înfăţişă, venind în goană ca vântul. Primul lucru fu s-o întrebe pe fată:

— A învăţat pleşuvul cartea?

— Ce să-nveţe, răspunse fata. Orice l-ai învăţa, degeaba, nimic nu înţelege.

— Ăsta nu-i bun pentru noi. Adu-mi punga cu bani să mă socotesc cu el şi ducă-se unde-o vedea cu ochii.

Şi-i dădu o sută de tumani[1].

— Nu ne eşti de trebuinţă, îi mai zise.

Iar acum ascultaţi ce fel de carte era. Era o carte de vrăjitorie, iar pleşuvul o învăţase pe de rost. Se întoarse la el în sat şi îi zise mamă-si:

— Măicuţă, ia banii ăştia, cheamă meşteri zidari să ridice o casă. Pentru celelalte cheltuieli am să-ţi mai dau bani.

[1] Tuman — monedă iraniană, egală cu zece riali.

Şi se apucă pleşuvul să se îngrijească de lucrare, căci luase cu el şi planul palatului. Nimeni în lume nu văzuse ceva asemănător! Poruncise să ridice casa tocmai ca acest palat al dervişului.

Noaptea, rămânând singur cu mamă-sa, pleşuvul stătu îndelung de vorbă cu ea şi la urmă îi zise:

— Măicuţă! Mâine, la răsăritul soarelui, am să iau înfăţişarea unei cămile. Iar tu să mă iei de căpăstru, să mă duci la bazar şi să mă vinzi cu o sută de tumani. Dar pentru nimic în lume să nu dai căpăstrul. Nici pe o mie de tumani să nu-1 dai.

Se lumină de ziuă şi pleşuvul luă înfăţişarea cămilei. Mamă-sa îl apucă de căpăstru, îl duse la bazar şi-1 vându pe o sută de tumani. Iar căpăstrul îl opri. Seara, când se întoarse acasă, în întâmpinare îi ieşi pleşuvul, care-i zise:

— Dă-i o sută de tumani meşterului.

Noaptea, târziu, rămânând amândoi, statură de vorbă în linişte. înainte de-a se culca, pleşuvul îi mai zise mamă-si:

— Măicuţă! Mâine, la răsăritul soarelui, am să iau înfăţişarea unui catâr. Ai să mă duci la bazar şi ai să mă vinzi cu o mie de tumani. Dar pentru nimic în lume să nu dai căpăstrul.

Se sculă bătrâna dis-de-dimineaţă, iar pleşuvul luase deja înfăţişarea catârului. Mamă-sa îl apucă de căpăstru şi-T duse. Ajunse la bazar, iar în întâmpinare îi ieşi un negustor. Negustorul văzu frumuseţea de catâr, care mergea mândru ca un păun. O întrebă negustorul pe bătrână:

— Mătuşă, cât ceri pe catâr?

— O mie de tumani. Şi negustorul se miră:

— Hei, bătrâno! Dumnezeu să ierte păcatele tatălui tău! Eu am o sută de catâri şi pentru nici unul n-am plătit mai mult de treizeci-patruzeci de tumani. Catârul tău e foarte bun, îţi voi da o sută de tumani şi nu o mie.

Iar bătrâna îi răspunse:

— O,, negustor! Catârul ăsta costă două mii de tumani. El te duce într-un ceas până la capătul pământului şi-napoi.

Se miră şi mai mult negustorul:

— Nu-i cu putinţă aşa ceva! Iar de-i aşa, dacă asta e adevărat, atunci eu dau două mii de tumani.

— Poţi încerca, îi zice bătrâna, du-te cu el în Turkestan.

Negustorul o duse pe bătrână, împfeună cu catârul, la el acasă şi-i dădu un bileţel: „Dacă într-un ceas catârul se întoarce din Rum, mă oblig să

plătesc acestei bătrâne două mii de tumani".

Iar în Rum, negustorul avea un frate şi voia să afle cum mai trăieşte el acolo. O chemă deci pe nevastă-sa şi-i zise:

— Prăjeşte, repede, nişte ouă!

Iar el, în timpul acesta, scrise o scrisoare. Nevasta prăji ouăle şi le puse într-un vas. Negustorul lipi scrisoarea şi i-o înmâna unei slugi.

— încalecă pe catâr. Catârul trebuie să te ducă într-un ceas până la Rum şi să te aducă înapoi.

N-avu timp sluga să-şi pună ca lumea piciorul în scară, că se şi trezi într-un oraş necunoscut. întrebă:

— Prietene, ce oraş e ăsta?

— E Rum, i se răspunse.

— Dar unde se găseşte caravanseraiul?

îi arătară şi el intră în camera fratelui stăpânului său. Acesta se uită şi se minună: scrisoarea nici nu apucase să se usuce cum se cade. Apoi, întrebă:

— Hei, slugă, mai e altceva?

Şi sluga îi dădu ouăle prăjite. Când, ce să vezi, ele încă mai erau calde. Mancă, scrise răspuns fratelui, sluga încalecă iarăşi şi nu peste mult se trezi dincolo de bazar, în faţa casei stăpânului. Negustorul îl văzu şi sosi tulburat. îi mulţumi cum se cuvine slugii, îi dărui mulţi bani şi-i zise:

— Pentru nimic să nu pomeneşti cuiva că eu am un aşa catâr.

Iar bătrânei îi zise:

— Mătuşica! Tu ai cerut pe catâr o mie de tumani. Uite, încă cinci sute peste asta.

Bătrâna primi banii şi se întoarse acasă.

Iar negustorul porunci grăjdarului să întindă sub picioarele catârului un covor şi să-i dea, în loc de fân şi paie, zahăr şi mirodenii.

Trecură câteva zile. Odată, noaptea, nevasta îi zise negustorului:

— Bucuroasă să-ţi fie casa! De-un aşa catâr ai făcut rost, iar tu nici măcar o dată nu te-ai uitat la el, nu l-ai îngrijit.

— Adevărat vorbeşti, răspunse negustorul. Am să mă duc dimineaţă la grajd şi-am să-1 îngrijesc eu.

Se duse dis-de-dimineaţă în grajd şi se apropie de catâr. Dar ce văzu? O, Allah! Catârul arăta minunat, ca un păun cu coada înfoiată. Ii ţesălă negustorul coama şi băgă de seamă că, dintr-o dată, catârul îşi vârâ botul într-o gaură. Atunci, strigă la grăjdar.

Şi, pe neaşteptate, negustorul văzu cum botul catârului se face din ce în ce mai subţire şi se strecoară în gaură.

— Dar ce s-a întâmplat cu catârul?
ţipă el.

Se mai uită, capul catârului intrase deja cu totul în gaură. începu forfota, gălăgia. Când privi iarăşi, şi gâtul dispăruse în gaură. începură să strige cu toţi ai casei:

— Ce se-ntâmplă cu catârul?

Dar atunci şi trupul catârului deveni subţire şi dispăru în gaură. Negustorul ţipă:

— Hei, slugi! Fugiţi, prindeţi catârul! A intrat
de-a binelea în bortă.
Şi-1 apucară ei pe catâr de coadă şi i-o rupseră. Dar şi borta se făcu nevăzută.
Negustorul porunci, ţipând:

— Spargeţi zidul,
neîntârziat!

Iar o slugă răspunse:

— Eu, stăpâne, nu sunt pietrar! Mai bine să nu
spunem nimănui despre asta, fiindcă tot nu-i de
crezare. Ba o să mai zică toţi că ţi-ai pierdut minţile.

Iar acum, să ne întoarcem la mama pleşuvului. Văzând ea că trecuseră câteva zile şi de la fecior nici veste, începu să se necăjească; dar iată că, într-o bună zi, se ivi pleşuvul, zâmbind.

— Fiule, tu o să mă omori pe mine, unde-ai
fost? Mult m-am nelinişti t.

In astă vreme, însă, casa era aproape
ridicată.

Pleşuvul zise mamă-si:

— Măicuţă, scoală-te mâine dimineaţă mai devreme. Am să iau înfăţişarea unui berbec de luptă, tu să mă duci la bazar şi să mă vinzi pe două sute de tumani. Dar fii cu băgare de seamă şi nu vinde cureaua de la gât!

Dis-de-dimineaţă, bătrâna se îndreptă cu berbecul spre bazar. Ajunse acolo şi, fără să se aştepte, se apropie de ea un derviş-vrăjitor. De teamă, berbecul tremura ca frunza de salcie şi se gândea: „Nenorocire pe capul meu! Dervişul ăsta o să mă taie în bucăţi!"

Şi îi zise dervişul bătrânei:

— Măicuţă! Cât ceri pe berbec?

— Două sute de tumani.

«— la două sute de tumani şi dă-mi berbecul cu curea cu tot.

— Berbecul îl vând, nu şi cureaua, răspunse bătrâna.

— Bine, mai pune preţ şi pe curea. Dar, de ce n-ai vinde-o?

Se adună mulţimea, iar oamenii ziceau bătrânei:

— Măicuţă, face doar două parale.

Se satură bătrâna de tocmeală, şi dând înapoi din faţa hotărârii, zise câţi bani să mai dea. Iar

dervişul înhaţă cureaua şi de mânie scrâşni din dinţi şi porni la drum împreună cu berbecul. Merseră ei ce merseră până ajunse la acel izvor. Dervişul coborî înăuntru, se duse la palat şi-i zise fetei:

— Neruşinate' Se dovedeşte că m-ai minţit.

Te-ai înţeles cu acest pleşuv blestemat şi l-ai învăţat meşteşugul meu vrăjitoresc! Am să vă arăt eu vouă, acum, după merit. Du-te şi adu cuţitul!

Fata plecă, dar în locul cuţitului aduse o ceaşcă mare. Iar dervişul îi zise:

— Du-te şi adu pumnalul!

Fata, de data aceasta, aduse .cu totul altceva, într-o vorbă, orice-ar fi cerut dervişul, fata nu aducea. Până la urmă, într-atâta se mânie vrăjitorul, că era gata-gata să se ducă singur după cuţit, să taie berbecul. Atunci dădu drumul din mână curelei. în aceeaşi clipă, berbecul luă înfăţişarea unui porumbel şi zbură. Iar dervişul luă şi el înfăţişarea unui uliu şi-i luă urma. Zburară ei, porumbelul înainte, uliul după el. Uliul ajunge porumbelul, vrea să-1 prindă, dar de data aceasta ia înfăţişarea unui buchet de flori. Şi chiar în vremea aceea, pe marginea bazinului stătea fiica negustorului. Cum se făcu, buchetul îi căzu ei în poală. Uliul îşi luă chip de derviş, se. opri în faţa casei şi începu să spună

rugăciuni cu glas puternic:

— O, Allah, ajută-mă! Florile din poala fetei
sunt ale mele.

Iar fata îi răspunse:

— Bine, dervişule. Am să-ţi plătesc pentru flori,
însă dervişul nu se învoi. Atunci fata se mânie
şi-i aruncă buchetul. Iar florile se preschimbară în boabe de mei, care se împrăştiară prin toată casa şi grădina. Dervişul luă şi el înfăţişarea unei găini cu pui şi ciuguliră toate boabele.

Dar un bob se pierduse între petalele unui trandafir. Cât căută găina tot nu-1 găsi. Deja se adunase mulţime de oameni, care privea şi se uimea. Dintr-o dată, bobul de mei se făcu o vulpe, se aruncă asupra găinii şi a puişorilor ei şi-i mancă. Atunci, negustorul strigă:

— Prindeţi vulpea!

O prinseră şi se apucară s-o descânte:

— în numele lui Allah, care ţi-a dăruit aşa
putere şi înzestrare, spune-ne taina ta!

Şi vulpea luă înfăţişarea pleşuvului şi el le povesti toată istoria, de atunci de când păştea vacile. Povesti cum se îndrăgostise de fata lui kadkhoda, cum se lepădase de vaci şi pornise în lumea largă. Povesti de întâlnirea cu dervişul şi despre toate cele

ce se întâmplară după aceea, chiar şi de meşteşugul lui vrăjitoresc, pe care îl învăţase de la fata dervişului.

De acolo, pleşuvul plecă acasă la el. Acum era aşa de bogat, că dacă lovea cu mâna de pământ, cădeau mărgăritare. în acea vreme, casa era ridicată. Se adunară toţi bătrânii satului şi se făcu o aşa nuntă frumoasă, că ţinu veselia câteva zile.

Aşa cum dorinţa văcarului cel pleşuv s-a împlinit, tot aşa să se împlinească şi dorinţele voastre.

Mai isteţ decât un padişah

A FOST ODATĂ un padişah pus pe tot soiul de rele, căruia-i căşuna să-şi pedepsească supuşii din te mici ce şi mai nimic. Dacă se întâmpla ca vreun om să nu se aplece bine până la pământ, când trecea prin împărăţie, îndată chema gâdele şi poruncea să-1 dea pierzaniei, chiar acolo în mijlocul drumului.

Mureau sărmanii oameni cu zile de smintelile acestui padişah.

într-o bună zi, iată că un salepgiu, adică un vânzător de salep[1], care cutreiera cetatea răcorind sufletul oamenilor cu băutura sa dulce-acrişoară, spuse:

— Să ştiţi, fraţilor, că eu o să-i vin de hac padişahului nostru, nu i-ar mai muri mulţi înainte!

[1] Salep — băutură preparată de orientali din tuberculii uscaţi ai unor orhidee.

— Dar cum ai să îndrăzneşti? îl întrebară cu toţii.

— Aşa bine.

Şi Kerim, că aşa se numea salepgiul, s-a dat peste cap şi a ajuns ajutorul bucătarului împărătesc.

într-o zi fierbinte, de ţi se topea suflarea de atâta zăduf, salepgiul pregăti în mare taină, să nu-1 vadă nimeni, un salep. A pus toată măiestria în joc.

Padişahul a băut cu multă râvnă, şi-a răcorit cerul gurii şi a poftit să afle cine pregăteşte acea minunată băutură.

Bucătarul împărătesc i 1-a adus îndată pe Kerim, care s-a prosternat la pământ, sărutând papucii padişahului. I-a urat toate fericirile din lume, apoi a tăcut, aşteptând după cum cerea obiceiul.

Şi padişahul 1-a întrebat:

— Cine te-a învăţat să pregăteşti salepul?

— Părintele meu, preastrălucite padişah!

— Aşa?... Şiii... mai ştie cineva în cetate să facă salepul aşa cum îl faci tu?

— Numai eu ştiu a-1 pregăti în acest chip,
luminăţia ta!

Atunci, padişahul, cuprins de mânie, tună deodată:

— Şi de ce n-ai învăţat şi pe alţii,
câine, să facă

salep după meşteşugul tău, dacă eşti un supus cinstit?

Kerim, care era un om isteţ nevoie mare, răspunse:

— Am socotit că nu se cuvine să bea orice supus al strălucitului padişah astfel de salep, care se cuvine numai stăpânului nemuritor.

— Ehe, se-nveseli padişahul, şi dacă mi-ar veni mie într-o zi pofta să-ţi retez căpăţâna, cine-o să-mi mai facă astfel de salep?

— O, luminate, de ce să te oboseşti cu asemenea faptă?

— Mă judeci tu pe mine, câine! Am să te dau pieirii! Dar mai înainte să-1 înveţi pe bucătarul meu să-mi facă salepul, aşa cum îl faci tu. Să piei din ochii mei, pocitanie, pe care vreau să te trimit cât mai curând în grădinile veşnice... să faci salep şi răposaţilor! hohoti padişahul mulţumit.

Kerim ieşi îngândurat. Viaţa lui nu se mai ţinea decât într-un firicel de speranţă. Se gândi cum s-o întoarcă în folosul său, nu să-şi prăpădească zilele.

Se duse la bucătărie şi-i spuse marelui bucătar cele petrecute, apoi îl învăţă cum să pregătească salepul.

Dar, după ce padişahul sorbi primele înghiţituri,

se opri mânios şi se răsti la marele bucătar cu o ură cumplită în privire.

— Cine a făcut salepul?

— Eu, preastrălucite stăpâne, după cum m-a învăţat Kerim-salepgiul, după cum a poruncit luminăţia ta.

— Să vină gâdele, să-ţi taie capul, că n-ai fost în stare să faci salepul aşa cum îmi place mie. Şi să-i taie şi lui Kerim capul, că nu te-a învăţat cum trebuie!

s

— Şi-atunci, când luminăţia ta va pofti să bea salep, îşi luă inima în dinţi marele bucătar, cine ţi-1 va mai pregăti?

— Netrebnicule, dacă-i aşa, să-1 iei pe Kerim şi să-1 înveţe pe ajutorul tău cum se face salepul. Apoi să-mi aduci o carafă plină cu salepul pregătit de el şi la urmă am să vă tai capul la amândoi... ţie şi nechibzuitului aceluia de Kerim. Să fiţi mulţumiţi că v-am mai lăsat viaţa câtva timp.

Se duse bucătarul şi-i povesti lui Kerim totul. Kerim, liniştit, rosti mai mult pentru sine:

— Dacă aşa voieşte padişahul, facă-i-se voia.
Că puterea noastră e mică, dar n-a pierit de tot şi
vom vedea ce va da la lumină.

Căci Kerim anume nu-i spusese bucătarului tot

secretul salepului. îl chemă pe ajutorul bucătarului şi, cu multă caznă, pregătiră salepul. La sfârşit turnă trei picături dintr-o licoare verde, ce-o păstra într-o sticluţă, iar salepul luă o culoare frumoasă cum e smaraldul.

— Ce ai pus în salep, Kerim? întrebă îngrijorat marele bucătar.

— îţi voi spune, ai răbdare, după ce va gusta padişahul. De aceea nu i-a plăcut salepul tău, că n-avea şi câţiva stropi din licoarea verde pe care-o am de la răposatul meu tată, odihnească-se-n pace!

Se înfăţişară padişahului. îi puseră pe masă vasul de cristal cu nemaipomenita băutură. Padişahul se uită mânios la ei şi strigă:

— Este salepul care-mi place mie?

Kerim răspunse liniştit:

— Este, strălucirea ta!

— Cine 1-a pregătit?

— Ajutorul marelui bucătar, aşa cum a poruncit

Luminăţia ta şi cum l-am învăţat eu.

Luă vasul şi-1 duse la gură, să soarbă. Atunci, ochii lui Kerim se străluminară ciudat, lucru ce-1 înfiora pe padişah, care nu mai bău, ci spuse, scrâşnindu-şi dinţii:

— Bea tu întâi, salepgiule!

Kerim întinse liniştit mâna spre vas, dar se opri şi, aplecându-se până la pământ, spuse:

— Nu se cuvine să beau eu înaintea Luminăţiei
tale... şi mai cu seamă din acelaşi vas!

— îţi poruncesc să bei! strigă padişahul
înspăimântător.

— Nu uita, Strălucite padişah, că eu iîu sunt paharnicul Strălucirii tale, îndrăzni Kerim.

— Paharnic vei fi! Şi gustă îndată, cum îţi poruncesc!

— Prealuminate stăpân, mai grăi liniştit Kerim, din cristalul împărătesc mi mă încumet să beau, dar voi aduce de la bucătărie o cupă.

Şi, fără să mai.zăbovească, îşi aduse degrabă o cupă în care turnă salep. Padişahul îl urmărea câinos, cu gânduri negre, după cum îi era obiceiul.

Padişahul, nerăbdător, aşteptă să vadă ce i se întâmplă salepgiului, dar nu i se întâmplă nimic. Mai mult, Kerim parcă plesnea de sănătate şi de voie bună. Toată acestea erau şi nu erau pe placul hainului de padişah.

Apoi cu un rânjet satisfăcut, hotărî:

— Până aici ţi-a fost salepgiule! Tot pe mâna
gâdelui vei ajunge, măcar că te-am făcut paharnic!

Nerăbdător şi lacom, duse vasul la
gură şi încă

bău şi iar bău, până ce nu mai rămase în cristal nici o picătură. Când puse vasul pe masă, simţi că se sufocă, încercă să răsufle mai tare, apoi bătând aerul cu mâinile, se prăbuşi ca o piatră şi mort rămase.

— Atâta ţi-a fost, căpcăun nesăţios! strigă Kerim. A scăpat poporul de tine!

— Dar cum ai făcut, Kerim? întrebă cu adâncă uimire marele bucătar. Doar ai băut şi tu şi n-ai nimic?

— Această băutură este năzdrăvană: dacă o bea un om cu sufletul veninos se transformă în otravă.

Când s-a aflat că ţara scăpase de padişahul cel smintit şi ucigaş, toţi au răsuflat uşuraţi, iar pe Kerim cel sărac l-au ales mare vizir şi l-au încărcat cu daruri, pentru curajul şi isteţimea de care dăduse dovadă, şi mai ales, pentru că scăpase pe atâţia oameni nevinovaţi de la moarte. Dar şi băutura asta numită salep şi, care este atât de bună, 1-a ajutat pe Kerim să câştige viaţa pentru el şi pentru ceilalţi.

Povestea prinţului Ismail şi a lui Arab-Zanghi

ÎN VREMURILE DE DEMULT, trăia un prinţ pe nume Ismail şi mai tot timpul şi-1 petrecea la vânătoare, atât de mult era legat de această îndeletnicire. Pe deasupra, el mai era şi viteaz şi neînfricat.

Şi iată că, odată, văzu în vis o fată ca luna plină de minunată şi pe dată se îndrăgosti de ea. Când se trezi, dimineaţa, începu să plângă. II linişti mamă-sa, îl linişti, dar zadarnic. Prinţul nu mai mânca, nu mai bea, se topea de dor.

Şi avea prinţul un cal pe nume Kamar, cunoscut de toată lumea. Se ridică Ismail odată, dimineaţa, încalecă pe Kamar şi porni în câmpie.

„Până nu-mi găsesc iubita, n-am să mă întorc", îşi spuse el.

Cât îl rugă, cât plânse mamă-sa:

— Fiule, încotro te duci? De ce mă osândeşti cu despărţirea?

La nimic nu ajută; părăsi prinţul ţinuturile sale şi se îndreptă în lumea largă.

Merse el şi merse şi se opri într-o trecătoare din munţi. Iar pe piscurile unuia dintre munţi se ridica un palat dintr-acelea pe care nici măcar în vis nu le vezi. La poalele muntelui era un izvor.

Prinţul descăleca, dădu calului orz, îl adapă cu apă limpede şi se aşează lângă izvor.

îar acum ascultaţi ce fel de palat era.

Era de fapt cetatea lui Arab-Zanghi. Iar cetăţii îi erau supuşi patruzeci de viteji şi oricare ar fi fost cel ce venea prin apropiere, fie drumeţ singuratic sau o întreagă caravană, ei îl atacau şi-1 jefuiau. Şi cum se întâmplă că, tocmai atunci, când prinţul Ismail se oprise la poalele muntelui, lângă izvor, pe turn stătea însuşi Arab-Zanghi, care scruta zările; oare nu se ivise careva pe drum? Dar trebuie să vă mai spun că aceşti patruzeci de viteji, pe rând, făceau de strajă pe turn, fiecare câte două ceasuri.

Şi văzu Arab-Zanghi, lângă izvor, la poalele muntelui, că venise un tânăr voinic pe un cal frumos. Arab-Zanghi chemă trei viteji şi le zise:

— Duceţi-vă la izvor şi aflaţi cine-i tânărul, ce

pofteşte. întrebaţi-1 cum de-a avut îndrăzneala să se oprească şi să se odihnească aici. Sculaţi-1 de-acolo şi târâţi-1 la palat.

Şi plecară la izvor şi-1 întrebară pe Ismail:

— Hei, tinere, cine eşti şi încotro ai pornit-o?
Cum de-ai îndrăznit s-apuci pe drumul ăsta? Oare tu
nu ştii că aici autoputernic este Arab-Zanghi? Nici
leul n-are îndrăzneala să se arate prin aceste locuri;
cine se iveşte aici, viu nu mai pleacă!

Prinţul se prefăcu surd şi mut, şi cu mâinile le arătă: „Eu n-aud, daţi-vă mai aproape şi faceţi-vă înţeleşi".

Aceştia se dădură aproape. Atunci, prinţul apucă doi dintre ei, ca pe pisici, de după ceafă, şi-i izbi unul de altul cu frunţile, de le despică ţestele. Iar celui de-al treilea îi tăie urechea, i-o puse în palmă şi-i zise:

— Du-te şi dă-i de veste stăpânului tău despre
toate cele întâmplate.

De ceea ce văzu, lui Arab-Zanghi era cât pe-aci să-i iasă ochii din cap. El însuşi se urcă pe-un cal, îmbrăcă platoşa şi împreună cu treizeci de viteji mână spre izvor. Iar prinţul Ismail încalecă pe Kamar, scoase sabia din teacă şi le aţinu calea, ca un leu.

— Eu sunt unul, voi, treizeci. Nu-i de-a vitejilor
să luptaţi treizeci cu unul. Veniţi pe rând!

Şi socoti Arab-Zanghi că dreptatea era de partea prinţului, aşa că se învoi. Zece oşteni, unul după altul, înaintară şi pe toţi îi răpuse Ismail. Atunci, însuşi Arab-Zanghi îi ieşi înainte.

La început ei schimbară lovituri de lance, apoi trecură la luptă. Şi se luptară şapte zile la rând. în cea de-a opta, prinţul Ismail îl trânti pe Arab-Zanghi la pământ şi i se aşeză pe piept. Se pregătea tocmai să-i taie capul, când văzu că duşmanul plângea. Prinţul îl întrebă:

— De ce plângi, tinere? Dacă vrei să laşi ceva
cu limbă de moarte, spune!

Şi Arab-Zanghi, răspunse:

— Nu-s băiat, sunt fată! Sunt deja douăzeci de
ani de când prad prin aceste locuri. M-am luptat cu
mulţi tineri viteji. Pe toţi i-am biruit şi-am făgăduit
că am să mă mărit cu acela, care mă va arunca la
pământ. Până acum am biruit trei sute de bărbaţi
viteji. Iar tu vrei să mă omori, neafland nici măcar
cine sunt!

Apoi, Arab-Zanghi îşi scoase zalele şi coiful şi două cosiţe grele îi căzură până la mijloc. Văzu prinţul — da, într-adevăr, era fată. O eliberă, o

sărută şi începu s-o învinovăţească:

— De ce nu mi-ai spus toate astea de la început?

— Ce-a fost, a trecut!

Şi se luară de mână, urcară la palat, se aşezară şi petrecură. Ei se iubeau mult, se duceau împreună la vânătoare, iar seara, iarăşi se veseleau.

Aşa trecură câţiva ani. Şi iată că, într-o noapte, prinţul o visă din nou pe acea fată pentru care îşi părăsise casa. Dimineaţa, îşi luă rămas bun de la Arab-Zanghi şi-1 încalecă pe Kamar. Cât se strădui Arab-Zanghi să-1 înduplece:

— Prietene scump, încotro o porneşti, ce s-a întâmplat? Rămâi aici! Orice ţi-ar pofti inima, până şi lapte de pasăre am să caut pentru tine!

Iar prinţul doar îi răspundea:

— O, Arab-Zanghi! Dacă soarta va voi, ne vom întâlni iarăşi. Am pierdut ceva pe care trebuie să-1 găsesc şi până atunci n-am să-mi aflu liniştea.

Şi, călare pe Kamar, lăsă în urmă palatul lui Arab-Zanghi şi mână spre pustiu. Merse câteva zile şi nopţi prin pustiul în care nu era nici apă, nici iarbă. Până la urmă, ajunse la un oraş. înnopta prinţul în afara zidurilor oraşului, unde-şi întinsese un cort mic, pe care îl purta veşnic cu el.

A doua zi, fata padişahului acestei ţări voi să

vâneze. Şi cu toate cele trebuincioase, împreună cu suita şi slugile, plecă la vânătoare. Nu ieşi bine din oraş, că văzu în preajma porţii un cort mic. „E vreun călător", socoti ea şi îl chemă pe un om care o însoţea.

— Du-te şi află cine-i acolo! porunci.

Iar fata rămase să privească de departe. Cel trimis se apropie de cort şi întrebă:

— Cine eşti? încotro ţi-e drumul?

— Sunt călător. Merg în lumea largă.

Trimisul se înapoie la fiica padişahului şi-i spuse cele aflate. Ea porunci să fie adus prinţul şi acesta i se înfăţişă.

Ascultaţi acum ce se întâmplă mai departe. Fata îl visase pe Ismail şi se îndrăgostise de el. Se priviră prinţul şi prinţesa o dată şi deja nu mai erau în stare să-şi ia ochii unul de la celălalt — că doar prinţesa era fata aceea! Ei se înţeleseră din priviri, ca şi când de ani de zile se cunoşteau şi de demult se iubeau.

Faţa nu voia ca cineva să ghicească taina şi-i porunci prinţului să se ascundă la bătrâna ei doică, îşi luară rămas bun şi se despărţiră. Fata plecă la vânătoare, iar prinţul se duse la cortul său.

La apusul soarelui, fata se înapoie la palat. **Iar** prinţul intră în oraş şi începu să caute casa doicii. îi

arătară casa, bătu la uşă şi rugă să fie lăsat să înnopteze acolo. La început nu-1 primi, dar el îşi deschise punga cu bani, iar doica văzu aurul şi se învoi.

— Fie, dragul meu!

îi dădu drumul în casă şi-1 conduse în cea mai bună cameră. La miezul nopţii, prinţul se îmbrăcă, îşi luă sabia şi porni la palatul prinţesei. Se apropie de palat şi văzu — stătea o strajă de zece oameni, cu săbiile scoase din teacă. îşi trase şi el sabia, îi culcă la pământ pe toţi zece şi intră în palat.

Fata îl văzu pe Ismail, îl îmbrăţişa şi se aşezară să petreacă. Şi iată că în timpul petrecerii ea îi zise prinţului:

— Trebuie să socotim totul cum se cuvine.
Fiindcă, numai ce va afla tata de asta şi o să
poruncească să ne taie în bucăţi. Ce-i mai rău, că tu
ai omorât străjile, o nenorocire după alta.

Născocind ceva, fata mai zise:

— O scăpare avem, să vorbim despre asta cu
doica.

Neîntârziat, la mijlocul nopţii, trimiseră după ea, o aduseră şi o rugară să-i ajute la nenorocire.

— Lăsaţi totul pe seama mea, le răspunse doica,
voi vedeţi-vă de veselia voastră.

Aşa grăi şi ieşi. Iar dimineaţa, ea îşi puse un ceador[1] şi se duse la padişah.

— Ţie mă jertfesc, padişah slăvit! Le-a căzut capul celor zece străji nerecunoscătoare, care păzeau palatul prinţesei. Nimeni nu ştie cine a făcut asta, dar eu i-am tăiat!

Se miră padişahul:

— Ia povesteşte-mi, cum de s-a întâmplat?

— Uite-aşa, străjile de mult se înţeleseseră s-o fure pe prinţesă. Am aflat despre gândurile lor mârşave, m-am împrietenit cu ei şi am început să mă plâng: „Eu atâta am suferit, încât vă rog pe voi să mă scăpaţi de ea. Am să fac tot ce-mi veţi cere". Aşa i-am liniştit şi ne-am înţeles pentru noaptea trecută. Le-am dat de băut peste orice măsură şi eî s-au prăvălit de beţi ce erau. Apoi, i-am tras într-o parte şi le-am tăiat capul.

Ascultă padişahul asta, o răsplăti pe bătrână, îi făcu daruri, întocmai cum i se cuveneau. După aceasta, doica ajunse mai mare peste harem şi tot timpul stătea acolo, neîndepărtându-se nicăieri — atâta era de mulţumită!

în fiecare noapte, după prima strajă, ea îl

[1] Ceador — ţesătură care ascundea faţa femeilor musulmane.

conducea pe prinţ la palatul prinţesei, iar dimineaţa îl însoţea la ea acasă. Şi iată că, într-o noapte, prinţului i se făcu dor de-acasă şi-i zise prinţesei:

— Apoi şi eu am în ţinutul meu casă şi avuţii, prieteni şi rude. Până când, în taină, noaptea, cu o mie de ascunzişuri, să mă strecor la tine? Hai, împreună, în ţara mea!

Fata încuviinţă spusele tânărului. Dimineaţa, îl chemă pe mai-marele peste grajduri şi-i porunci să pună şaua, ca pentru vânătoare, pe doi din cei mai iuţi cai împărăteşti. Grăjdarul făcu totul întocmai cum i se poruncise. Prinţesa îşi luă din comoară tot ce era mai uşor,.dar mai greu la preţ. Apoi, prinţul şi prinţesa încălecară şi părăsiră oraşul, mânând de-a dreptul prin pustiu.

Merseră ei, merseră, până ajunseră în sfârşit la nişte munţi, unde era un izvor. Se opriră şi se înţeleseră să se odihnească şi să rămână de strajă pe rând. întocmai şi făcură. Dar iată că atunci când prinţul dormea, cu capul pe genunchii prinţesei, ea se uită — o, Allah! Ce-i asta? Pretutindeni, cât vedea ochiul, prin pustiu, în urma lor goneau călăreţi.

Şi ascultaţi mai departe. în acea dimineaţă, când prinţul şi prinţesa fugiseră, fusese vestit padişahul

că prinţul Ismail petrecuse câteva zile în oraş, şi o luase pe prinţesă. Padişahul porunci să trimită o poteră din zece mii de oşteni şi zece comandanţi, câte unul în fruntea fiecărei mii.

Văzând potera, fata izbucni în plâns şi lacrimi fierbinţi începură să cadă pe obrajii prinţului. Ismail se trezi şi văzu că fata plângea. O întrebă despre pricină, iar ea arătă cu mâna în partea pustiului. Privi Ismail, văzu oştenii şi zise:

— Nu te necăji, cu noi e norocul!

După aceea, apucă sabia, băgă piciorul în scară şi porni în întâmpinarea călăreţilor. El îi înfrânse şi-i alungă până la porţile oraşului. Apoi, se întoarse la prinţesă şi împreună plecară spre palatul lui Arab-Zanghi, iar aceasta, auzind de sosirea lor, le ieşi înainte şi-i întâmpină cu toată cinstea. Toţi ajunseră la palatul lui Arab-Zanghi şi trăiră acolo un an întreg, petrecând şi veselindu-se.

Şi prinţului iarăşi i se făcu dor de ţara lui şi-i zise lui Arab-Zanghi şi lui Bibi-Peri (aşa o chema pe prinţesă):

— Sunt deja ani îndelungaţi de când n-am mai fost în ţara mea, haideţi la noi!

Şi una şi cealaltă se învoiră. Toţi trei părăsiră palatul şi se îndreptară spre ţara lui Ismail.

Când se apropiară ei de oraş, îl vestiră pe padişah:

— Prinţul Ismail vine împreună cu Arab-Zanghi şi Bibi-Peri.

Padişahul dădu poruncă să fie întâmpinaţi cum se cuvine şi-i conduseră în oraş cu cinstire.

Trecu nu multă vreme şi padişahul se îndrăgosti de Arab-Zanghi, de parcă nu cu o inimă, ci cu o sută. îi mărturisi această taină vizirului, iar vizirul era un om ticălos şi n-avea ochi să-1 vadă pe prinţ. îi zise el padişahului:

— Câtă vreme prinţul Ismail e viu, Arab-Zanghi nu-i pentru tine. Mai întâi trebuie să termini cu el şi apoi să te gândeşti la dragoste.

Şi hotărî padişahul să-1 omoare pe Ismail. Odată, porunci să se gătească o anume mâncare pentru el şi prinţ, iar în farfuria prinţului să fie pusă otravă. Dar Arab-Zanghi era o femeie foarte isteaţă. Ea îl iubea din toată inima pe prinţ şi ei se sfătuiau unul pe celălalt în toate cele. Şi iată că Arab-Zanghi îi zise:

— Te duci deseară la ospăţ la tată-tău — fii cu băgare de seamă. Dacă-ţi dă bucate, pe care nimeni nu le-a gustat, nu mânca!

Seara, după porunca padişahului, aduseră două

farfurii cu mâncare anume gătită. Iar prinţul nu începu să mănânce, dădu mai întâi să guste pisica. Pe dată ea se umflă, căzu şi îşi dădu duhul. Prinţul se ridică şi zise mâniat:

— Iar asta ce mai înseamnă?

împreună cu Arab-Zanghi şi Bibi-Peri părăsi palatul şi se mută în cetatea ce era în apropiere de oraş. Iar vizirul nu înceta să-i şoptească padişaliului tot felul de bănuieli şi îndoieli.

— Prinţul s-a mutat în cetatea asta şi se răscoală împotriva ta! Trebuie trimis călăul ca să-i scoată ochii şi să îi pună în palmă. Şi după aceea, să se ducă prinţul încotro va găsi de cuviinţă!

Şi nesocotitul padişah întocmai şi făcu: îl trimise pe mai-marele peste călăi şi acesta îi scoase lui Ismail ochii şi îi puse în palmă. Aşa şi porni agale prinţul prin pustiu, neştiind încotro merge. Merse el, merse şi se opri la un izvor, adormi, apoi se trezi şi iarăşi se culcă. Aşa stătea culcat, fără să doarmă, fără să vegheze şi, dintr-o dată, auzi cum vorbeau două porumbiţe. Una îi zicea celeilalte:

— Surioară, îl cunoşti pe acest tânăr? E prinţul Ismail. Tatăl lui, îndrăgostit de Arab-Zanghi, a dat ascultare vorbelor mincinoase ale vizirului viclean şi a poruncit să i se scoată ochii. Şi uite, el îşi ţine

ochii în palmă! Iar acum, dacă el doarme, să se trezească, iar dacă stă de veghe atunci să se gândească mai bine. Au să cadă din copac două frunze. Dacă le va fărâmiţa, îşi va şterge ochii cu ele, apoi şi-i va pune la locul lor — prinţul îşi va recăpăta vederea.

Nici nu termină ea de gângurit că se şi auzi foşnetul frunzelor căzătoare. Pe dată prinţul le ridică şi făcu aşa cum îl sfătuise porumbiţa. Şi imediat îşi recapătă vederea. Numai că se grăbi şi puse ochiul drept în locul celui stâng, iar pe stângul în locul dreptului şi privirea îi era acum crucişe. Dar Ismail era bucuros şi aşa!

Câteva zile, prinţul nu se atinse de mâncare, merse aşa flămând. Merse el, merse până ajunse la o moară, unde-i zise stăpânului:

— Tătucă, nu mă primeşti oaspete?

— Oaspetele e un lucru scump, îi răspunse morarul.

— De câteva zile n-am mâncat nimic şi aproape că mor de foame, îi zise atunci prinţul.

Morarul era un om trecut prin multe şi ştia că omului, care n-a mâncat câteva zile, nu trebuie să-i dai dintr-o dată multă mâncare, altfel, se îmbolnăveşte. In prima zi îi dădu mâncare puţină,

ziua următoare mai multă. Şi numai după trei-patru zile, când prinţul se îndreptă, îi dădu mâncare atâta cât trebuia.

Odată, prinţul îl întrebă pe morar:

— Tătucă, tu ai vreun fecior?

— Nu.

— Vrei să mă iei pe mine?

— Desigur, vreau să te iau! Iar prinţul îi zise:

— Bine, dar cu o condiţie: să-mi dai de mâncare pe săturate.

— Dar câtă îţi trebuie ţie? îl iscodi morarul.

— O oaie pe zi, un sac de grâu, doi de lipii din făină de grâu.

Morarul n-avu nimic împotrivă. Şi trăiră minunat. Numai că, odată, prinţul îl văzu pe morar plângând.

— Tată, de ce plângi? îl întrebă.

— Cum să nu plâng? Padişahul avea un fecior pe care-1 chema Ismail şi care avea două neveste, ca luna de minunate. Pe una o chema Arab-Zanghi, pe cealaltă Bibi-Peri. Padişahul s-a îndrăgostit de Arab-Zanghi şi a, vrut s-o ia de nevastă. Dar feciorul i-a stat în cale. Atunci, el a poruncit să-1 orbească şi să-1 alunge din cetatea de scaun. Iar Arab-Zanghi, aflând

despre asta, s-a răsculat şi a adunat oaste. De câtă vreme ea, împreună cu Bibi-Peri, duce lupta împotriva padişahului! Toţi tinerii sunt omorâţi şi uite că s-a dat poruncă de o nouă aducere la oaste; cine n-are fecior, trebuie el însuşi să plece la luptă. Şi iată că au venit azi străji, m-au apucat de guler şi mi-au cerut: „Trimite-ţi fiul la luptă, de nu, du-te tu!"

Se bucură prinţul de aceste veşti, îndeosebi de credinţa lui Arab-Zanghi şi zise:

— Tată, ce folos să verşi lacrimi! Mai bine du-te şi fă rost de cal şi de sabie şi nu te întrista de nimic.

Se duse morarul, găsi o mârţoagă şi o sabie ruginită şi i le aduse prinţului. Acesta încalecă pe cal şi porni pe câmpul de luptă.

Şi ce văzu acolo? Arab-Zanghi se bătea ca c leoaică! Ea încurcase aripa dreaptă cu aripa stângă, atacul şi apărarea oastei duşmane. Din cei omorâţi de ea crescuseră movile întregi. Se uită ea prin praful stârnit de luptă în cealaltă parte a câmpului şi, deodată, văzu călare un tânăr ce semăna cu prinţul Ismail. Nu-şi crezu Arab-Zanghi ochilor, se mai uită încă o dată cu mai mare luare-aminte şi, cu adevărat, era iubitul ei, numai că avea ochii cruciş.

În timpul acesta, prinţul tocmai cânta un cântec, ca Arab-Zanghi să fie şi mai sigură că el este.

În sfârşit, ei se întâlniră şi se înţeleseră să încingă o luptă de ochii lumii, după care să se despartă. Apoi, Arab-Zanghi se va răfui cu padişahul, iar prinţul cu vizirul.

Aşa şi făcură. Arab-Zanghi, cu o parte din oşteni, se grăbi călare spre palat. Acolo, ei îl omorâră pe padişah. Iar prinţul se îndreptă spre casa vizirului şi-1 pedepsi şi pe acesta după merit. Apoi, ieşiră în faţa poporului şi porunciră să împodobească oraşul. Şi patruzeci de zile şi de nopţi prinţul îşi sărbători nunta cu Arab-Zanghi. Iar după aceasta, patruzeci de zile şi nopţi petrecu nunta cu Bibi-Peri. Şi numai ce prinţul se urcă pe tron, îl chemă pe morar şi-1 făcu vizir al mâinii drepte. Apoi Ismail se veseli şi petrecu, făcu judecata dreaptă şi domni la fel de drept.

Povestea lui Vidushaka şi a preafrumoasei Bhadra

(după Somadeva)

ERA ODATĂ, în cursul nestrămutat al vremilor, o cetate strălucitoare, ce făcea desfătarea celor înţelepţi şi plăcerea celor dornici de plăceri. Şi era un loc minunat pentru toţi cei cu mintea bogată şi inima deschisă. Şi această podoabă a cetăţilor se numea Ujjayini, iar regele ei se chema Adityisena. Iar la umbra numelui său toţi regii ţărilor vecine îşi aflau ocrotirea şi adăpostul. Şi cum regele acesta plin de desăvârşiri avea mare şi osebită slăbiciune pentru lupte şi bătălii de tot felul, îşi petrecea mai tot timpul în războaie, spre jalea vrăjmaşilor. Şi era precum o sabie fără teacă. Or, pe când poposise el odată cu armata pe malurile Gangelui, odihnindu-şi ochii la curgerea măreaţă a fluviului, pătrunse în cort un preacinstit bătrân din tagma neguţătorilor, pe nume

Gunavartman. Iar în spatele lui se iţea sfioasă o fecioară nestemată, miruită cu toate harurile desăvârşirii. Şi în faţa acestei frumuseţi de peste fire, regele rămase împietrit, iar putinţa graiului îl părăsi şi simţurile-i zburară, lăsându-1 mut şi tâmp asemeni unei pietre. Ci venindu-şi în fire şi cerându-i lămuriri, negustorul îi zise:

— Această fată, o, mările, deşi cunună a celor trei lumi, s-a născut în ticăloasa mea casă. Şi se numeşte Tejasvati. Ci ea, măcar că este fiica unuia ca mine, nu poate avea alt soţ decât pe tine, o, stăpâne al meu!

Şi regele primi cu mare bucurie cuvintele neguţătorului, dăruindu-1 cu multe şi nenumărate daruri, şi-1 puse deasupra tuturor sfetnicilor săi, dându-i ţara s-o cârmuiască după voie. Ci el, căsătorindu-se cu Tejasvati, se pierdu în cele mai dulci bucurii, uitându-şi de amărăciunile cele fără număr ale domniei. Iar la răstimpul cuvenit, regina născu o fată de o frumuseţe nemaipomenită.

Şi trecând anii, regelui Adityasena i se întoarse patima cea atât de păgubiîoafe pentru războaie şi bătălii. Şi cum unul din regii vecini se răsculase împotrivă-i, se hotărî să-1 aducă la supunere. Şi pregătindu-şi ostile, şi mai încălecând un cai cu

inimă de foc şi ochi de jăratec, regele Adityasena porni la luptă. Nenorocirea făcu însă ca armăsarul acela, ce era mai aprig de felul său decât Zeul Furtunii, la o îmboldire mai stângace a regelui, s-o ia la goană, pierind cu iuţeala fulgerului din ochii uimiţi ai ostaşilor şi curtenilor, de parc-ar fi fost un duh din ceea lume. Şi calul blestemului îl purtă pe bietul rege întruna, fără a-i da măcar răgaz să răsufle. Ci într-un târziu, se îndură de se opri la poarta unei mănăstiri ce se găsea nu departe de Ujjayini. Şi cum locul era tare pustiu, regele se cam înfricoşa în inima lui şi, bâţâind de frică, bătu cu mâna tremurătoare în poarta aceea a mănăstirii. Ci auzind zgomotul cel făceau loviturile regelui şi temându-se de vreun tâlhar la vremea aceea târzie de noapte, brahmanii dinăuntru nu-1 lăsară să intre, adăugând la aceasta un mare puhoi de strigăte şi ocări dintre cele mai spurcate. Căci mânia răpeşte minţile chiar celor aleşi din născare, iar înţelepciunea fără dreaptă cumpănire îmbracă haina cea bălţată a nebuniei.

Ci, spre norocul regelui, trăia în mănăstire un brahman tinerel, cu numele de Vidushaka. Şi era dăruit cu asemenea virtute nedrămuită, atâta tărie, iuţeală şi putere urieşească, încât era cel dintâi printre tinerii din vremea lui. Toată această

bărbătească fire era cum nu se poate mai bine ascunsă de un trup tare subţirel şi mlădiu, şi de un boi[1] atât de gingaş, încât văzându-1 oricine rămânea cu minţile răpite şi inima tulburată.

Or, auzind el toată acea zarvă deşucheată şi lipsită de cumpăt, veni în grabă şi, dându-şi seama dintr-o ochire despre ce era vorba şi cam buşindu-i pe neghiobii aceia îndărătnici, îl lăsă pe rege să intre, fără a uita a-i aduce cuvenitele cinstiri. Iar apoi, neluând în seamă bombănelile şi bodogănelile zavistnice[2] ale celorlalţi, nu se mulţumi doar să-1 spele pe rege de praful drumului şi să-i aducă de mâncare, ci îi dădu chiar odaia şi patul lui. Ba încă făcu de pază în tot timpul nopţii, spre a-1 cruţa pe rege de orice necaz şi orice supărare. Şi doar din bunăvoinţa lui şi fără să-i fi spus nimeni, hrăni calul şi-1 îngriji cum nu se poate mai bine. într-atât bună-cuviinţa stă pravilă purtării sufletelor alese.

Aşa că, dis-de-dimineaţă, regele Adityasena găsi calul înşeuat şi proaspăt, gata să pornească la drum. Şi fără alte osteneli şi necazuri, ajunse în cetate la Ujjayini, spre bucuria poporului şi a curtenilor, dar mai cu seamă spre nespusa fericire a reginei

[1] Boi— înfăţişare.
[2] ZavisInic — intrigant.

Tejasvati şi a tinerei ei fiice. Iar a doua zi, chemându-1 pe neînfricatul Vidushaka, regele Adityasena îi dărui o mie de sate, şi îl ridică la rangul de sfetnic al curţii sale. Ci voitorul de bine Vidushaka nu păstră numai pentru sine avuţia aceea neaşteptată, ci o împărţi cu ceilalţi brahmani din mănăstire. Şi trăi o vreme pe lângă rege, mulţumit.

Dar scurgerea vremii şi revărsarea de binefaceri ce se abătuse peste ei nu-i înţelepţi în nici un fel pe brahmanii aceia ai pierzaniei, căci totul nu fu decât spre sporirea şi mai nemăsurată a făloşeniei şi deşartei lor necumpătări. Şi răstimpul de belşug adăugă zavistniciei lor o lăcomie atât de flămândă şi pustiitoare, încât secătuiră şi sleiră tare repede pe acei oameni nefericiţi, locuitorii celor o mie de sate. Şi fu de parcă s-ar fi abătut deodată peste ei o secetă istovitoare, ori vreo molimă ori vreo.altă pacoste. Iar brahmanii, ahotnici[1] de bogăţii, arătau întocmai ca nişte lăcuste din cele grase şi ghiftuite.

Or se găsea între ei unul ce, măcar că miluit cu toate hidoşeniile, închipuite şi neînchipuite, era dăruit cu harul unei minţi agere şi înţelepte. Şi deşi chior, avea vederea mai ascuţită decât unii ce puteau

[1] Ahotnic — lacom.

vedea cu amândoi ochii, iar cocoaşa ce i se înălţa falnică în spate, cocârjându-i trupul, îi lăsase cugetul drept şi neîmpovărat; căci mai bine cocoşat la trup decât la minte, ca unii din cei ce se ţin măreţi şi sunt lăcaş strâmbătăţilor celor multe şi relelor celor împovărătoare. Şi numele lui era- Chakradhara. Ci văzând el nedestoinicia şi nesăţioasa poftă de averi a fraţilor săi brahmani, îi dojeni aspru şi le spuse:

— Ascultaţi-mă, o, fraţii mei, şi aflaţi că bogăţia fără puterea care s-o apere nu este cu putinţă. Iar puterea are cinci duşmani: zavistia, necumpătul, mânia, dezbinarea şi ura. Ci voi sunteţi mulţi şi fiecare vrea totul pentru sine. Şi în chipul acesta o să secătuiţi izvorul belşugului şi veţi pieri. Alegeţi dară dintre voi pe unul care să vă fie mai-mare. Şi pentru a înlătura fie şi umbra vreunei neînţelegeri, iată: nu prea departe de aici se află un câmp larg şi pustiu. Ci acolo au fost traşi în ţeapă pentru mârşăviile şi hoţiile lor trei tâlhari înfricoşători. Aceluia dintre voi care va avea îndrăzneala să meargă acolo în miez de noapte să le taie nasurile şi să le aducă aici, îi veţi încredinţa averile şi vieţile voastre. ,

Şi ascultându-1, adunătura aceea de nevolnici fu cuprinsă de spaimă. Şi după un răstimp nu prea scurt răspunseră:

— Au cum crezi că am putea noi, nişte preoţi,
să făptuim o nelegiuire ca aceea? Şi ce om, oricât de
viteaz, ar îndrăzni s-o facă?

Dar nici nu terminaseră ei bine de vorbit, când Vidushaka zise pe neaşteptate:

— Liniştiţi-vă sufletele, o, fraţii mei! Ci de vă învoiţi, am să împlinesc eu fapta aceasta.

— Ne învoim, răspunseră netoţii, crezând că lucrul acesta era cu neputinţă.

Şi spunând acestea, se risipiră pe la treburile lor. Iar Vidushaka aşteptă căderea nopţii. Şi când se întunecă de-a binelea, porni spre locul cu pricina pentru a tăia nasurile celor trei tâlhari. Ci câmpul acela era cum nu se poate mai înfricoşător. Şi numai vederea ţepilor în care fuseseră traşi tâlharii ar fi ridicat părul oricărui viteaz. Iar foşnetul şi fojgăitul neîncetat ee-1 făceau aripile vulturilor şi trupurile animalelor ce mişunau pe acolo, ca şi clănţănitul dinţilor şacalilor în bezna cea a spaimelor, nu putea să nu cutremure un suflet oricât de învârtoşat. Ci Vidushaka nici nu clipi. Şi fără a se mai uita la dreapta sau la stânga, se duse drept la ţepoaiele unde stăteau înfipţi cei trei nelegiuiţi şi le reteză nasurile dintr-o lovitură. Le puse apoi bine între cutele veşmintelor sale şi voi să se îndepărteze fără

de zăbavă, când zări la o depărtare nu tocmai mare o arătare ciucită peste un soi de movilită. Şi apropiindu-se el cu băgare de seamă, văzu că arătarea nu era altceva decât un călugăr dintr-aceia ce-şi ţineau zilele din cerşit. Şi cerşetorul acesta era un om hâd şi pocit, cu privirea poncişă, trupul scălâmb şi gura băloasă. Şi hidoşeniile lui ar fi putut împodobi şi chipul celui mai spurcat dintre duhurile spurcate. Ci ca şi cum asta n-ar fi fost de ajuns, stătea chiar pe un hoit, bolborosind niscai descântece vrăjitoreşti. Căci de mic fusese dedat cu învăţăturile farmazonice. Şi lovind mortul cu latul palmei, îl sili să se ridice în picioare şi, căţărându-i-se pe umeri, îl îndemnă întocmai ca un călăreţ pe calul său. Iar uimitul Vidushaka se luă după el în tăcere. Or nu merseră ei prea mult, când mortul se opri deodată ca tras de hăţuri, şi şovăind din picioare se aşternu la pământ, ca şi cum nici n-ar fi umblat vreodată. Şi nu se deosebea cu nimic de fraţii lui, morţii. Ci cerşetorul îi sări cu iuţeală din spinare şi se îndreptă sprinten spre un altar ascuns vederilor. Iar Vidushaka nu întârzie să-1 urmeze. Şi găsindu-şi un loc mai ferit, începu a privi cu luare-aminte la cele ce făcea farmazonul acela blestemat. Şi ajungând la altar, ce era

închinat unei idoliţe[1] din cele înfricoşate, părintele acela al hidoşeniilor începu îndată să bolborosească şi să şopocăiască nişte descântece de cele spurcate, însoţindu-le cu asemenea mişcări ciudate, încât Vidushaka din locul lui simţi carnea înfiorându-i-se ca unui pui de găină.

Iar după un răstimp, sub puterea vrăjilor iscate de ploditura aceea, idoliţa începu să vorbească:

— Eu sunt limanul dorurilor tale, adu-mi pe fata regelui Adityasena şi jertfeşte-o pe altarul jertfelor în chipul orânduit. Altfel nu vei înfăptui nimic.

Iar la auzul acestor cuvinte, cerşetorul se ridică şi, aplecându-se deasupra trupului cel neînsufleţit, îi arse o lovitură zdravănă, în stare să trezească morţii fără de altă vrajă. Şi urcându-i-se în spinare, se ridică în zbor şi se făcu nevăzut ca sorbit de puterile văzduhului. Iar Vidushaka, ce nu era surd, se gândi în sine: „E vădit că ticălosul vrea să ucidă pe fata regelui meu. Pot eu privi nepăsător la aceasta? Şi ar fi o firească răsplată facerii lui de bine?"

Şi chibzuind astfel, se puse pe aşteptat, hotărât ca, de cum mişelul acela s-ar fi întors, să-1 mântuie de zile. Ci Vidushaka dobândise, prin priceperea îndatoririlor sale, bunăvoinţa lui Agni, Zeul Focului.

[1] Idoliţă — divinitate păgână feminină.

Şi acesta, mulţumit,- i se arătase şi-i dăruise o sabie fermecată. Şi era de ajuns să se gândească la ea, că pe dată şi venea la dânsul. Şi cu sabia aceasta voia el să-1 ucidă pe cerşetorul acela.

Şi-aşa! Şi nu aşteptase el prea mult, că-1 şi văzu pe cerşetorul cel păgubitor şi mişelnic. Şi venea în zbor, călare pe mortul lui fermecat. Iar alături de el, aproape fără simţire, stătea o fată de o frumuseţe mai presus de cuvinte. Şi coborând ei, cerşetorul se năpusti asupra fetei şi, apucând-o de păr, vru s-o târască spre altar, cu gândul de a o ucide. Ci gândul acesta fu spre pierzania lui. Căci vrând s-o jertfească pe fată, se pomeni el însuşi jertfit. Căci nici nu ajunsese el bine la altar, că Vidushaka şi sări din ascunzătoare şi dintr-o lovitură a săbiei lui măiestre îi despărţi căpăţâna de trup. Şi-şi dădu sufletul într-o clipită. Şi starea lui nu se mai deosebea întru nimic de aceea a mortului pe care venise.

Or cum Vidushaka nu ştia ce să mai facă cu fata-aceea fără cunoştinţă, iată că auzi un glas ce părea a veni din idoliţă. Şi glasul îi spuse:

— Cerşetorul ce l-ai ucis, o, Vidushaka, nu era decât un blestemat de necromant[1]. Şi-şi pusese în

[1] Necromant — persoană care invocă sufletele morţilor pentru aflarea viitorului (practică obscurantistă).

gând ca, prin puterea acelui mort fermecat, să stăpânească toate împărăţiile pământului. Ci tu astăzi i-ai retezat trufia şi l-ai amestecat cu ţărâna ce i-a dat naştere. Ia, dar, ca răsplată boabele astea de muştar şi fie ca prin puterea lor să călătoreşti prin văzduh. Ci puterea ce ţi-o dau este numai pentru o lună. Iar la sfârşitul acesteia să te întorci tot aici. Şi vei vedea ce vei vedea. Şi acum du-te.

Ci fericitul Vidushaka nu mai stătu pe gânduri. Şi înşfăcând boabele de muştar, se înălţă în văzduh, luând cu sine pe fiica regelui Adityasena. Şi ajunse la palatul acestuia, în odaia fetei.

Şi vrând el să plece, fata, ce-1 recunoscuse ca pe unul ce stătea veşnic de-a dreapta tatălui ei, se agăţă de el, plângând înspăimântată. Ci văzând-o atât de pierită, Vidushaka fu nevoit să rămână. Şi cum era ostenit, adormi pe dată. Ci fata, ce nu-şi uitase frica, nu dădu geană-n geană toată noaptea. Iar când slugile veniră în zori, îl găsiră acolo. Şi se grăbiră să-1 vestească pe rege. Şi fiind întrebat de acesta, Vidushaka îi spuse toată povestea, fără ascunzişuri. Şi ca să dea temei vorbelor sale, scoase din cutele veşmintelor năsoaiele tâlharilor acelora, şi i le arătă regelui. Iar acesta, mai crezând, mai îndoindu-se, trimise oameni de cercetară locul cu pricina. Şi găsiră

nasurile lipsă şi trupul cerşetorului descăpăţânat. Şi povestiră totul regelui. Când văzu acesta că Vidushaka îi scăpase fiica de la o moarte neîndoielnică, se bucură mult în sufletul său. Şi fără alte amânări, i-o dădu de soţie. Iar Vidushaka petrecu cu soţia lui nişte răgazuri tare desfătătoare şi pline de dulceaţă.

Dar, după o vreme, amintindu-şi de făgăduiala ce făcuse idoliţei, şi cum luna era cam pe sfârşite, Vidushaka plecă la drum. Ci avu grijă să pornească noaptea, când tot palatul dormea.

Şi ajungând la altarul cu pricina, abia apucă să zică: „Am sosit", că pe dată se deschiseră nişte uşi tainice. Şi coborând un şir nesfârşit de trepte, se pomeni într-un târziu într-o încăpere cum nu se poate mai măreaţă. Iar pe un tron de diamant, împodobit cu toate podoabele pământului, sta o fecioară a cărei frumuseţe îţi lua minţile. Căci ce era frumuseţea femeiască în faţa unei minunăţii nepământene ca aceea!

— Bun venit în palatul meu, Vidushaka. Ci află că sunt o zână fecioară din neamul Vidyadhara, şi numele meu este Bhadra. Şi zvonul despre harurile şi vitejia ta a ajuns până la mine. Şi am vrut să te cunosc. Ci eu am fost vocea pe care ai auzit-o în noaptea aceea. Şi eu te-am îndemnat să vii aici. Ci

dacă am făcut asta, a fost numai din dorinţa de a te cunoaşte mai îndeaproape. Or tu-mi pari dăruit cu haruri cu mult mai presus decât se spune. Şi dacă vrei, ne vom căsători de-ndată.

Ci la aceste cuvinte, inima lui Vidushaka se umflă de minunare şi de fericire. Şi o luă fără zăbavă de soţie. Ci totul se făcu după ritul gandharva. Şi cunoscu alături de ea desfătări neînchipuite.

Ci în timp ce Vidushaka petrecea în felul acesta cu dulcea lui Bhadra, se întâmplă să vină într-o zi o rubedenie mai îndepărtată a acesteia. Şi după o pălăvrăgeală tare plăcută şi întru nimic vătămătoare, ruda aceasta, cum Vidushaka, ostenit, adormise, o luă pe Bhadra deoparte şi îi spuse:

— Află, dar, o, sora mea Bhadra, că n-am venit aici doar pentru a-mi trece vremea, ori pentru plăcerea de a te vedea. Ci vin trimis de fraţii noştri Vidyadhara, care nu văd cu ochi buni însoţirea ta cu muritorul acesta. Ci ascultă sfatul meu şi părăseşte locul, şi îndreaptaţi paşii spre marea de răsărit. Pe ţărmul ei se află o cetate luminată, numită Karkotaka; iar dincolo de ea este o apă, Sitoka, şi un munte — Udaya. Iar muntele acela se află în ţinutul Siddhasilor, unde nici un Vidyadhara nu te-ar putea ajunge. Iar asta nu înseamnă nicidecum despărţirea

de cel drag. Fără-ndoială că nu-i va fi greu să ajungă acolo, de vreme ce nu este decât un muritor.

Astfel vorbi voitorul acela de bine. Şi pieri pe dată. Iar Bhadra, grăbindu-se să-1 trezească pe Vidushaka, îi spuse toată povestea, şi îi dădu un inel ca semn'de recunoaştere. Şi pieri şi ea.

Ci sufletul lui Vidushaka fu înecat de oceanul durerii. Iar inima-i mustea de amărăciune. Şi-şi zise: „O, sărmane Vidushaka! Iată-te pierdut. Căci cum ai s-o recapeţi pe făptura aceea a tuturor desăvârşirilor, şi cum o să ajungi tu acolo unde zeii nu pot ajunge? Iar fuga ei e spre necinstea ta. Căci numai neputinţa şi neînverşunarea ta în a o apăra de duşmani au dus la acestea. Ci în potopul nenorocirilor mele nu-i decât un liman, şi în hăţişul năpraznelor o cale".

Şi chibzuind astfel, ieşi din tainiţa unde stătuse ascuns, îşi făcu rost de nişte haine bălţate şi şui, îşi rupse veşmintele şi-şi mânji faţa cu cenuşă. Cumpără apoi o măgăriţă bătrână, blagoslovită cu toate răpciugile şi miluită cu toate râiele şi, împodobind-o peste poate, ba mai trecând pe după gât şi ghirlanda cea înfloritâ a căsătoriei, începu să se tânguie, în timp ce-o trăgea de-un căpăstru măreţ, strigând din răsputeri: „Ah Bhadra! Ah, Bhadra!"

Iar norodul din toată cetatea, şi

neguţătorii, şi

. .

nevestele, şi bătrânii ce se adunaseră la hărmălaia aceea neînchipuită râdeau şi ziceau: „Iată-1 pe ginerele regelui nostru! Ci el pesemne c-a înnebunit, de vreme ce-şi crede măgăriţa nevastă!" Ba, copiii, nemulţumindu-se doar să râdă, aruncau care cu pietre, care cu banane putrede, care cu ouă stricate sau alte necurăţenii. Şi-1 umplură de o zămoralâ tare pestriţă şi duhnitoare şi neplăcută- Iar la toate astea el nu făcea altceva decât să strige: „Ah, Bhadra! Ah, Bhadra!"

Şi regele Adityasena, auzind zarva aceea deşucheată, crezu că era vreo răscoală. Şi neliniştit îşi trimise oamenii în piaţa cea mare. Or aceia se întoarseră degrabă, râzând pe sub mustăţi să nu-i vază regele. Iar mai-marele lor povesti regelui ce şi cum. Iar la vestea aceea de catran, regele se amărî peste poate. Şi porunci să-i fie adus ginerele dinainte Or cum acela o ţinea tot una şi bună, ostaşii se văzură nevoiţi să-i aducă împreună în sala tronului. Şi era cum nu se poate mai falnic în veşmintele lui cele bălţate şi cu tot alaiul şugubeţilor acelora după el. Iar zeama tuturor lăturilor cu care-1 împroşcaseră făcuse o crustă atât de minunată şi de vârtoasă, încât nici pielea elefanţilor nu se putea asemui cu ea. Şi la toate vorbele de înţelepciune ale regelui, zărghituî

acela nu dădea nici un răspuns, ci numai ţipa: „Ah, Bhadra! Ah, Bhadra!"

Şi în faţa unei nebunii atât de necuviincioase şi de îndărătnice ca aceea, regele se scârbi de tot şi, luându-şi mâna de pe capul lui, îl lăsă în voia scrântelii sale. Şi văzând că putea merge oriunde voia şi că nimeni nu-1 mai supăra în vreun fel, Vidushaka se cam duse, fără a uita s-o îmboldească din când în când pe draga lui soţie, măgăriţa, gemând în acelaşi timp din adâncul rărunchilor: „Ah, Bhadra! Ah, Bhadra!" şi se depărta în felul acesta, până când şi ultimul din alaiul hârâitor şi vesel obosi să se mai ţină după el. Ci, de cum se văzu singur, se grăbi să îndepărteze cum putu necurăţeniile de duhoarea cărora fusese cât pe ce să-şi dea sufletul. Şi mai întâlnind şi un pârâu în cale, se curăţă în chip desăvârşit de toate spurcăciunile, ieşind vioi şi proaspăt ca un nou-născut. Şi se tot duse.

Or cum mergea el aşa, iată că ajunse la o cetate măreaţă, cu numele de Paundravardhana. Şi, cum era ostenit şi nu cunoştea pe nimeni, rătăcea pe uliţele cetăţii în neştire. Şi, după un timp, tocmai când, cu oasele muiate de căldura zilei şi cu picioarele ca nişte saci de plumb, simţea că-şi va da duhul negreşit, văzu o casă cernită. Ci apropiindu-se

mai bine, zări o bătrână cu înfăţişare preacinstită, ce părea cufundată în cea mai neagră deznădejde. Şi era o brahmană, fiică de-a brahmanilor. Iar după închinările cele de cuviinţă, băgând de seamă starea ei nenorocită, milostivul Vidushaka îi spuse:

— O, maică a mea! Sunt străin de oraşul acesta şi aş fi vrut, de era cu putinţă, să poposesc la casa ta. Insă văd acum că dorinţa mea e nechibzuită, căci cum ai putea să înduri grijile găzduirii unui necunoscut, când te afli sub povara durerii?

— Intră fără sfială, fiule, răspunse buna bătrână, şi nenorocirea mea să nu te tulbure.

Şi, fără a mai pierde vremea, se sculă şi pregăti toate cele de cuviinţă pentru o ospeţie cuviincioasă, purtându-se cu Vidushaka precum cu propriul ei fiu. Şi Vidushaka, văzând toate acestea, se simţi peste măsură de fermecat. Şi a doua zi, nevrând să plece fără a răsplăti un bine, se apropie de bătrâna brahmană şi-i zise:

— N-ai putea, acum înainte să plec, să-mi
împărtăşeşti pricina supărării tale, o, maică a mea?
Căci căile soartei sunt tainice şi poate tocmai prin
mine îţi va veni izbăvirea.

Ci la vorbele acestea de miere bătrâna răspunse:

— O, fiul meu Vidushaka, nu căuta să pătrunzi

această taină şi fugi cât mai repede din cetate, ca nu cumva să ispiteşti nenorocirea asupra capului tău.

Ci cum Vidushaka, departe însă de a se lăsa înspăimântat, voia să afle mai vârtos despre ce era vorba, bătrâna îi spuse:

— Află, o, fiul meu, că pe regele acestei cetăţi îl cheamă Devasena. Şi regele acesta are o fiică ce nu-şi are pereche în frumuseţe. Şi la timpul potrivit regele a dat-o în căsătorie regelui din Kachchhapa. Ci asta fu spre nenorocul acelui rege. Căci drumul spre patul miresei lui s-a dovedit a fi drumul întunecat al morţii. Şi când au venit a doua zi l-au găsit pe rege mort şi pe mireasă în lacrimi. Ci nu au putut scoate nimic de la ea, dar, fără a-şi pierde nădejdea, tatăl ei, regele Devasena, o dădu în căsătorie altui rege: Ci şi acela fu găsit a doua zi în aceeaşi stare ca şi regele din Kachchhapa. Iar şirul regilor ce au luat apoi în căsătorie pe domniţa Duhkhalabdhika, fiica regelui Devasena, e ca numărul anilor dintr-o zi a lui Brahma. Ci după un timp, n-a mai vrut nici un rege s-o ia de nevastă. Regele Devasena nu deznădăjdui însă nici de data aceasta. Şi porunci ca în odaia fiicei lui să fie adus în fiecare noapte un flăcău. Iar cel ce va izbuti sa scape cu viaţă, o va lua pe domniţă de soţie. Or astăzi e rândul fiului meu. Iar moartea lui e

neîndoielnică. Iată deci, fiule, pricina amărăciunii mele.
Ci auzind-o vorbind astfel, Vidushaka îi zise: — Alungă-ţi supărarea şi bucură-ţi sufletul, o, maică a mea! Căci mă voi duce eu în locul fiului tău. Astfel grăi Vidushaka şi, fără a mai lua în seamă rugăminţile şi îndemnurile preacinstitei bătrâne, ce nu voia să-şi împovăreze cugetul cu moartea lui, se duse întins la palat. Şi ajungând în camera prinţesei Duhkhalabdhika, Vidushaka se piti după uşă, cu sabia Zeului Focului în mână, hotărât să curme pricina nenorocirii atâtor oameni. Şi nu avu el prea mult de aşteptat, că auzi un zgomot ciudat. Iar uşa se deschise şi el putu vedea un duh uriaş, din neamul Rakshasa, strecurând un braţ cât un trunchi. Ci asta nu fu decât spre pierzania acelui duh. Căci fără a pierde o clipă, mâniosul Vidushaka şi sări din ascunzătoare şi dintr-o singură lovitură a săbiei sale reteză mânoiul acela al spaimelor. Ci duhul, îngrozit de o atât de neaşteptată primire, îşi luă zborul pe dată. Iar a doua zi dimineaţa, regele Devasena văzu braţul uriaş al duhului zăcând însângerat pe duşumea şi pe Vidushaka dormind fericit în pat. Şi, la această privelişte, regele se înfiora de bucurie şi de spaimă. Şi fără de zăbavă puse să se facă pregătirile pentru

nuntă. Dar Vidushaka trai în palatul acela doar câteva zile de o dulceaţă deasupra cuvintelor.

într-o noapte, pe când tot palatul dormea, se strecură afară şi porni din nou la drum s-o regăsească pe draga lui Bhadra. Şi după un timp ajunse la o cetate cu numele de Tamralipta, nu departe de Marea de Răsărit. Iar acolo dădu peste un neguţător, pe nume Skandhadasa, care dorea să străbată marea. Şi urcându-se pe corabia acestuia, ce era plină cu bogăţii şi mărfuri de tot soiul, Vidushaka se lăsă purtat pe cărările albastre ale oceanului. Ci nu călători el prea mult, când corabia se înţepeni deodată în mijlocul mării, nelăsându-se urnită în vreun fel. Şi era chiar de parcă ar fi fost legată cu nişte odgoane de fundul oceanului. Iar neguţătorul, cu inima plină de o amăreală negrăită, pierduse aproape orice nădejde. în descumpănirea lui, făgădui jumătate din averi şi mâna fiicei sale oricui ar fi putut clinti blestemata de corabie din înţepeneala aceea a morţii. Şi averile lui chiar că erau nesfârşite, iar fata era o copilandră tare ispititoare şi plină de haruri. Ci de cum auzi acestea, neînfricatul Vidushaka se arătă gata să înfăptuiască fapta aceea peste fire. Şi legându-şi o frânghie la brâu, se cufundă în mare, luând cu sine sabia Zeului Focului. Dar nu merse el

mult sub apă, când sufletul i se umplu de minunare. Şi ce îl uimise într-un chip atât de desăvârşit era priveliştea unui uriaş adormit pe fundul mării. Iar uriaşul acela era atât de falnic şi de trupeş şi de nemăsurat, că era de parcă tot oceanul s-ar fi sprijinit pe el. Şi ce ţinea în loc corabia era unul din picioarele acelui fără-măsură. Ci Vidushaka reteză piciorul dintr-o lovitură a săbiei lui vrăjite, slobozind în chipul acesta corabia. Nemaifiind în nici un fel stăvilită, ea începu să lunece lin pe fata liniştită a mării. Or, văzând aceasta, neguţătorul, a cărui cinste se adunase toată în înfăţişare, lăsându-i sufletul negru şi găunos, şi-n inima căruia sălăşluia un adevărat ocean de matrapazlâcuri şi chiţibuşerii, temându-se ca Vidushaka să nu-şi ceară răsplata cuvenită, puse de se tăie funia ce-1 ţinea pe acesta legat de corabie, părăsindu-1 în mijlocul valurilor şi a sorţii lui nenorocite. Căci era un zgârcit mai zgârcit decât toţi zgârciţii de pe faţa pământului şi mai bucuros şi-ar fi dat tot sângele, picătură cu picătură, decât un galben din bogăţiile lui nemăsurate.

Ci văzând ticăloşia negustorului, Vidushaka nu-şi pierdu cumpătul. Şi înotând el şapte zile şi şapte nopţi, ajunse pe un ţărm pustiu şi uitat de oameni. Şi mai mergând alte şapte, ajunse la o

mănăstire locuită de nişte preacinstiţi brahmani. Or mănăstirea aceea se afla chiar lângă cetatea Karkotaka şi acolo domnea un rege cu numele de Aryavarman. Şi aflând aceasta, Vidushaka se bucură, căci cetatea aceea era foarte aproape de locul unde se găsea mult iubita lui Bhadra. Ci pe când se bucura el astfel, văzu un aiai mare de soldaţi. Iar călăreţul ce se afla în frunte striga: „Oricine vrea să se căsătorească mâine dimineaţă cu fiica regelui nostru, trebuie să petreacă o noapte în odaia ei".

De cum auzi cuvintele acestea, Vidushaka şi voi să se-ndrepte spre palatul prinţesei pentru a o lua de soţie. Şi văzându-i nechibzuinţa, unul din brahmanii ce-1 prinsese drag îl luă de-o parte şi-i spuse:

— Fiul meu, tu nu ştii ce ispravă primejdioasă e aceasta, căci eşti străin şi n-aveai de unde afla de blestemul ce apasă asupra fiicei regelui nostru. Cunoaşte dar că ce crezi tu că este o odaie de nuntă nu este altceva decât gura căscată a morţii. Căci oricine a petrecut o noapte în încăperea aceea a blestemului a fost găsit a doua zi mort ca toţi morţii. Şi vei păţi şi tu ce au păţit şi ceilalţi.

Insă Vidushaka, departe de a fi mişcat sau măcar clintit de vorbele acelea înţelepte, se arătă chiar mai aţâţat de ele. Şi fără de altă zăbavă se duse la palatul

regelui Aryavarman. Şi căpătând îngăduinţă, se puse la pândă în odaia de culcare a prinţesei, cu sabia Zeului Focului în mână. Ci nu avu mult de aşteptat. căci pe la miezul nopţii văzu uşa întredeschizându-se şi pătrunzând un duh cum nu se poate mai uriaş. Ci îi lipsea braţul drept. Şi văzându-1, Vidushaka îşi zise: „Duhul ăsta trebuie să fie cel ce-o chinuia pe fiica regelui Devasena. Şi după câte văd s-a învăţat numai cu fiice de regi. Ci eu atunci doar l-am betegit, dar acum îl voi ucide!"

Şi gândind astfel, Vidushaka se năpusti afară din ascunzătoare şi apucându-1 de păr se şi pregătea să-i zboare capul, când duhul strigă înspăimântat:

— Nu mă ucide, nu mă ucide! Căci doar e în firea celor viteji să arate îndurare. Iar eu voi fi de acum robul şi slujitorul tău, şi-mi pun capul sub pavăza oblăduirii tale.

Ci auzindu-1 grăind cu atâta supunere, inima lui Vidushaka se muie cu totul. Şi vrând să alunge spaima ce părea că-1 covârşise pe duhul acela, îl întrebă cu glas îmblânzit:

— Dar cine eşti tu şi care-i pricina unei atât de ticăloase purtări?

Ci duhul, mai prinzând inimă, îi răspunse:

— Numele meu este Yamadanshtra şi sunt un

duh din neamul Rakshasa. Ci faptele mele, oricât de mârşave, nu sunt decât rodul alcătuirii mele fireşti. Căci oamenii au fost dintotdeauna hrană celor din neamul meu. Ci acum văd şi eu nemernicia faptelor mele şi le cunosc gustul amar. Şi blândeţea ta îmi va trezi blândeţea, iar cruţarea ta va fi asupră-mi ca un jurământ de lepădare. Ci de vei avea vreodată nevoie de mine, cheamă-mă şi voi veni pe dată.

Şi zicând acestea duhul se făcu nevăzut. Iar Vidushaka petrecu o noapte minunată în locul acela, până atunci al năpraznelor şi al morţii.

Iar a doua zi, venind în încăperea domniţei şi văzând ce era de văzut, inima regelui Aryavarman se umflă de plinul desfătării. Şi fără amânări şi zădărnicii de prisos, îi hărăzi fata de soţie. Şi fu cum nu se poate mai mulţumit. Iar Vidushaka, după ce a mai petrecut câteva nopţi tare plăcute, îşi aminti din nou de preafrumoasa lui Bhadra. Şi, cu inima tânjind de dragoste, părăsi palatul la un ceas când toată lumea dormea. Şi chemându-1 în gând pe duhul Yamadanshtra, slujitorul lui, îi ceru să-l ducră în ţinutul Siddhasilor. Ci nici nu-şi terminase bine vorbele, că duhul îl şi înşfacă, şi nici nu răsuflă bine o dată, că se şi pomeni în ţinutul dorinţelor sale.

Şi părăsindu-l pe duhul acela mulţumitor lui,

merse ce merse, până ajunse pe malul unui lac. Şi era într-adevăr podoaba lacurilor, atât în privinţa frumuseţii, cât şi a întinderii lui cea fără margini. Or, cum stătea el bucurându-se de privelişte aceea peste fire, văzu venind nişte fecioare de o frumuseţe ce fura minţile şi înfiora şi un suflet din cele împietrite. Iar fiecare din fecioarele acelea purta în mână câte un ulcior cu o gingăşie nespus de dulce. Şi venindu-şi în fire, Vidushaka le întrebă atunci pe fecioarele desăvârşitei înfăţişări pentru cine voiau să ia apă din iacu! acela. Iar ele îi răspunseră:

— Pentru Bhadra, stăpâna noastră. Iar ea e o zână din neamul Vidyadhara, ce şi-a purtat paşii în ţinutul nostru. în faţa harurilor ei, frumuseţea noastră nu este chiar nimica. Iar apa i-o ducem pentru plăcerile îmbăierii.

Ci auzind acestea, Vidushaka se bucură peste poate. Şi făcându-se a da ajutor uneia dintre minunile acelea să-şi pună ulciorul pe umăr. strecură înăuntru inelul ce i-1 dăduse Bhadra la despărţire. Şi-1 lăsară pe Vidushaka pradă îndoielilor bucuriei. Căci doar nenorocirea e sigură şi neschimbătoare, pe când fericirea are mii de feţe.

Ci pe când se îmbăia şi fetele turnau peste ea apa aceea desfătătoare şi rece, Bhadra se simţi lovită de

ceva. Şi aplecându-se, desluşi pe fundul havuzului tocmai inelu! acela al împlinirilor. Şi dete un ţipăt de bucurie, şi fu cât pe ce să-şi piardă cunoştinţa. Ci întorcându-se către însoţitoarele ei, se grăbi să le iscodească în toate chipurile. Şi nu-i fu greu să priceapă că tânărul ce-1 întâlniseră pe malul lacului nu era altul decât multiubitul ei Vidushaka. Ci pe loc le porunci să-1 aducă în faţa ei. Iar ele se grăbiră să-i îndeplinească porunca. Ci nu uitară mai întâi să-1 îmbăieze şi să-1 împodobească, alungând în chipul acesta urmele unui drum ostenitor. Şi fiind adus în faţa iubitei lui, Vidushaka îşi simţi minţile zburate, iar ea fu nu mai puţin înduioşată. Şi mai râzând, mai plângând, sub buimăceala bucuriei, amestecau lacrimile cu zâmbetele şi zâmbetele cu suspinele, simţindu-şi inimile sfâşiate de dulceaţa revederii. Iar după ce se mai potoliră, Vidushaka îi povesti stăpânei iui toate prin câte trecuse, aruncând-o în cea mai adâncă uimire. Şi topită de dragoste, frumoasa Bhadra îi spuse:

— De-acum sunt numai a ta, o, stăpânul meu! Şi nu mai îmi pasă de ce ar putea spune rubedeniile sau prietenii mei. Şi puterea mea magică să fie preţul unirii noastre.

Astfel, căsătorindu-se cu Vidushaka, Bhadra îşi

pierdu pe loc toată puterea. Şi numai frumuseţea o mai deosebea de muritoarele de rând. Ci nici o părere de rău nu veni s-o tulbure din pricina asta. Căci ce e cu neputinţă pentru femeia stăpânită de dragoste?

Şi nu-ncetară a-şi da pricini de minunare unul altuia, în neînchipuite alintări.

Ci, după un timp, Vidushaka simţi cum îl cuprinde dorul după Tejasvati. Şi chemându-1 pe supusul lui, duhul Yamadanshtra, îi porunci să-1 ducă, împreună cu iubita lui Bhadra, în cetatea Karkotaka. Ci ajuns acolo, nu zăbovi mult şi, luând-o cu sine pe soţia lui, fiica regelui Aryavarman, plecă mai departe pe spinarea duhului. Şi după un timp ajunseră la ţărmul Mării de Răsărit. Or nu departe de acolo îl zări pe hapsânul, dintr-un neam de hapsâni, neguţătorul Skandhadasa, datornicul său. Şi luându-i, o dată cu fiica, toate bogăţiile, îl lăsă pe tătânele acela al matrapazlâcurilor şi chiţibuşurilor spurcate gol, sărăcuţ şi amărât de mai mare mila. Iar negura amărăciunii ce-1 cuprinsese pe nelegiuit nu-şi găsea măsura decât în bezna cea de nepătruns a sufletului său întunecat.

Ci Vidushaka nu mai zăbovi în preajma acelui fără-lege. Şi-1 părăsi în netrebnicia lui şi, încălecând din nou pe spinarea îndatoritoare a duhului

Yamadanshrra, îşi luă zborul o dată cu acesta spre cetatea Paundravardhana a regelui Devasena, socrul său. Şi după un popas nu prea lung, îl părăsi şi pe acesta, fără a uita să-i aducă cinstirile cuvenite, ca unuia ce-i era ca al doilea părinte. Ci plecând, o luă cu sine şi pe fiica regelui, Duhkhalabdhika, credincioasa lui soţie. Şi fără de altă întârziere porni spre Ujjayini, cetatea regelui Adityasena. binefăcătorul său dintâi.

Or, venirea sa nu se petrecu chiar aşa cum şi-az fi dorit-o. Căci la vederea acelei spaime ce era duhul Yamadanshtra, neguţătorii îşi lăsară mărfurile şi meseriaşii, uneltele. Se-nchiseră cu toţii prin case, nemaiîndrăznind să iţească afară nici măcar umbra nasurilor lor. Iar totul se petrecu într-o zarvă neînchipuită, căci copiii şi ştrengarii de tot soiul voiau să mai întârzie pe uliţe pentru a se bucura de o , privelişte atât de neobişnuită, pe când mamele căutau să-i tragă cât mai degrabă prin case. Ci, tulburat de gălăgia aceea supărătoare, regele Adityasena vru să afle despre ce putea fi vorba. Şi, ieşind pe terasa palatului, văzu ce văzu. Ci sufletul i se află cutremurat până peste poate de vedenia aceea a spaimelor. Şi se pierdu cu totul. Ci coborând Vidushaka chiar pe terasa aceea şi grăindu-i cu

blândeţe, regele se mai linişti: iar când duhul îşi luă zborul şi pieri vederii, liniştea regelui fu deplină. Şi, se minună foarte văzând pe celelalte patru neveste ale ginerelui său, ca şi bogăţiile nemăsurate ce acesta ştiuse să le câştige. Şi fiind dornic să ştie cum fuseseră cu putinţă toate acestea, află chiar din gura lui Vidushaka povestea cea fără seamăn. Pentru a-i dovedi preţuirea sa, regele îi dărui lui Vidushaka jumătate din împărăţie. Iar Vidushaka deveni rege, frate de regi. Şi dobândind la moartea regelui Adityasena toată împărăţia, trăi în pace, bucurie şi fericire alături de Bhadra şi celelalte soţii ale sale, temut de regii vecini, iubit de popor şi venerat de nenumăraţii săi fii.

/

CUPRINS

Petrişor, feciorul lui Sfarmă-Piatră (poveste din Banat)
Doi voinici gemeni ajung împăraţi (poveste din Banat)
Împăratul orb şi feciorii lui (poveste din Banat)
Zâna zânelor (poveste aromână)
Pleşuvul şi fata (poveste persană)
Mai isteţ decât un padişah (poveste persană)
Povestea prinţului Lsmail şi a lui Arab-Zanghi (poveste persană)
Povestealtii Vidushaka şi a preafrumoasei Bhadra (poveste dm Caşmir)

2.451 + 49 TL

2.500 lei

Contravaloarea timbrului literar, reprezentând 2% din preţul de vânzare cu amănuntul, se va vira la Uniunea Scriitorilor din România, cont virament: 45106262, banca B.C.R. — S.M.B.

Redactor: Măria Morogan Tehnoredactor: Aura Iordache
Culegere şi paginare computerizată: MORETTI & GAIA S.R.L.